

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-basabos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozó sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS VÉKI IRÁSKÖZLŐ:
STAUBER JOSEF.

Vasárnap, július 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: Bécs szolgálatában.
- A föllirat és a nemzetiségek.
- Az adókiadás titkaiból. Irta: Polgár Sándor.
- Levél a vallásról. Irta: Az a bizonyos barát.
- A honatyák mulatnak. Irta: Faragó Jenő.
- Sikkesztés egy pécsi banknál.
- Nyári sportünnep.
- A tanítónő szerelme.
- Átalakítások a színházépületen.
- A Fejérváry-kormány ügye.
- Vallásvita a t. Házban.
- Földesurból béres.
- Vámháború Szerbiával.
- A férj negyven ezer koronája.
- Gül-Baba a városban.
- Barth Lulu és a mágusok.
- Az erdélyi bankprés.
- Csarnok: A megmáskított jövő. Irta: Csuka F.

Bécs szolgálatában.

Arad, július 7.

Rámutatunk már e helyt azon vesze-
delemre, mely Ausztriához való közjogi
helyzetünk eltolódása által mind jobban
fenyegeti önállóságunkat. Eddigélé *jogilag*
Magyarországot csak a fejedelem szemé-
lyének közössége kapcsolta Ausztriához;
minden ügyét Ausztriától függetlenül in-
tézte a királyával s habár a tényleges
helyzet a függetlenségnek ellene mondott
is, de a törvényekben biztosítva volt az,
ha mindjárt csak egy jobb jövő számára

is. A 67-es kiegyezési törvények — te-
kintettel az osztrákoknak adott alkot-
mányra — bizonyos ügyek közös intézé-
sének módozatait cikkelyezték közjo-
gunkba, de ezen közös ügyek a *gazdasági*
önállóságunkat nem érintették s a vámkö-
zösségnek — meg nem ujtás esetén —
önként meg kellett szünnie. Ezt a törvényt
azonban, mely szerint már 9 év óta beál-
lott Magyarország önállósága, soha sem
hajtották végre. Valahányszor a két
állam az új közösség föltételeiben meg-
állapodott, jött az újabb osztrák mi-
nisterium, mely a megállapodásokat ma-
gára nézve nem tartotta kötelezőnek s új
alkudozásokat kezdett. Így bukott meg a
Bánffy-Badeni-féle javaslat, melynek Széll
már nem tudott odaát érvényt szerezni s
így lettek csuffá a többi kísérletek, míg
végre Tisza s az utána következő impar-
lamentáris kormány a törvény ellenére
megteremtették a gazdasági közösséget
azáltal, hogy egy önkényes tarifa alapján
egyes külállamokkal kereskedelmi szerző-
déseket kötöttek, melyek csak tíz év múlva
járnak le s melyeket a mostani kormány-
nak a tarifával együtt el kellett fogadnia.
Ennek a tarifának alapján, a ránk erő-
szakolt kényszerhelyzet föltételei közt írta
alá a magyar kormány a Svájccal kötött
kereskedelmi szerződést, azzal a külön-
séggel, hogy a jogilag beállott gazdasági
önállóságnak megfelelően az alapul szol-

gáló vámtarifát a közös helyett *önálló ma-
gyar vámtarifának* nevezte.

Ez ellen a természetes és jogos tény-
kedés ellen tiltakozott az osztrák minisz-
terelnök a rajkszrát tegnapi ülésén azon
felháborító indokolással, hogy a magyar
kormány ezt az *osztrák kormányval való*
közös megállapodás nélkül tette s nyomban
rá megtorlásul az osztrák parlament előtt
fekvő összes kiegyezési javaslatokat visz-
szavonta.

Hát idejutottunk, — és hogy hová fogunk
még ezután jutni, azt már valósággal csak
a jó isten tudja. A magyar kormány az
előrelátást a bonyodalmak beálltanak el-
kerülésében megint elmulasztotta; nem
okult elődjeinek példáján, kik valameny-
nyien fölbottlottak osztrákkollégáik perfid
gáncsain. A paktumban, mely őket a kor-
mányhoz juttatta, sok mindenről gondos-
kodtak, csak a gazdasági önállóságot biz-
tosító törvény végrehajtásáról nem. Mu-
lasztásnak biz az elég nagy, kivált, ha
meggondoljuk, hogy az uralomra jutás
egyik ellenértékét; az ujoncokat és a
hadsereg szükségleteit praeferentisszime
megszavatták. Lehet, hogy a paktum
háttérben eddig föl nem derített titkos
kikötések, vagy csak önámításra szolgáló
reménykedések lappanganak. Lehet, hogy
a közös fejedelem páholyból nézi az osz-
trák-magyar gazdasági huzavonát és nem
foglal állást egyik mellett sem. Utóvégre,

A hétről.

Frivolákták.

Leleplezem magam s bevallom:
Viszonyt nem egyet folytatok,
De sőt mostanság tán naponta
Intézek el ötöt hatot.
Van viszonyom a hőmérővel,
Ő ugrál és én izzadok,
S a megfőtt rákhoz viszonyítva,
Én még eléggé nyers vagyok.

A fürdőt, ah, roppant imádom
És ő is szívesen fogad, —
És enyelgek a kávéházban
A fagyialtokkal is sokat.
De mindezeknél izgatóbb tán,
És engem izgat is bizony, —
Amelyet csak pár napja kezdtem,
Az adóval üzőtt viszony.

Más, diszketebb ur e viszonyról,
Akár a hal, — halogatná tán,
Noha az adó helyet foglal
Pihom családok asztalán.
De vajjon minek is tagadaám:
Ő szeret engem végtelen,
És csókjától szerelmi lázban
Elsorvad mind a hány zsebem.

Hasonlókép, mint gyöngy a borban,
Az sőt felfelé megyen,
Es noha ez a leghőbb vágyam, —
E jogát én el nem veszem.
Es ha az adóhangulatban
Az emelkedettség beáll:
Az én kedvem ellenkezőleg
Tetemes mértékben leszáll.

Ah, aki vélem összehozta,
Emelek néki kalapot,
Mivelhogy felfedezte nálam
Az adózási alapot.
Magam se tudtam tán eleddig,
Hogy én adóalany vagyok,
S az adóállítványi rangban
Bizonyos *Blaur* titkár vagyog.

Viszonyunk szülőapja *Blaur* ur; —
Agyában számos eszme forr,
Es az adókat illetőleg
A jelszava: *Excelsior!*
A legmagasabb tizezerhez
Emelné őt a kis hamis,
Emell sokszor ötven és száz,
Sőt kétszáz százalékkal is.

E *Blaur* nevű ur olyan ember,
Kiben van szellem, eszme, sikk,
S kinek a más adó-szerelme
Kiváló mérvben jól esik.

Ő az, kiben immár *ab ovo*
A hon egy lángészt veszte el,
S ő az, ki minden férfúnak
Kalapot és adót emel.

Amint tudósítónk jelenti
(Es e jelentés kész iszony)
Az adó és a polgárság közt
Gyakori ügy az ily viszony.
Adót fizet *Nákó*, a gróf is,
Midőn vásárolt hirre vágy:
Szívesen szolgál néki toltal,
Kinek erkölcsé s szíve lágy.

Sőt, ami több: adóalany lett
A felelős kormány maga,
A toll adót gyorsan leróta,
Mert így kívánja a haza.
Es pausálét és pótpausálét
*Rónai Mór*ic zsebre rak:
Nincs szerelem, ha kincs-hiány van, —
Ezt az is látja, aki vak!

... Adó *önagyságával* így hát
Nemcsak én folytatok viszonyt,
De folytat rajtam kívül más is:
Oregék, ifjak és viszont.
Beírátható, hogy bánt e helyzet,
Es így zokog fel bus szavam:
Lennék bár én *Blaur* ur, a titkár,
Es lenne *Blaur* adóalany! —zab.

ha már kilenc éve tudunk törvényen kívüli vám- és házközösségben élni, élhetünk még legalább ugyanannyi ideig, a nélkül, hogy a két állam tönkre jusson. Az árát ugyan mi fizetjük, de sebj, csak jó termés legyen. Ugy látszik azonban, hogy a hatalomra került koalíció az udvar és a közös kormánynak vetette a hátát és annak támogatására számít.

Legalább csak ezzel a föltevessel lehet azokat az épen nem önértékes és a magyar állami szuverenitás elvéhez nem méltó szolgálatokat kimagyarázni, melyeket a magyar kormány az egész ország közvéleményének nagy megütközésére az udvari köröknek s azok kész szolgájának, Goluchovski külügyminiszternek teljesít. Kinos feltűnést kelt a legszélesebb körökben a magyar kormány azon elhatározása, hogy a szerb határzárat Goluchovski megtorló politikájának támogatására saját hatáskörében elrendelte. Pedig Szerbiának minden bűne abban gyökeredzik, hogy nem akarja a hadserege számára a Skoda-gyár kétes értékű és időmulta ágyuit megrendelni. E vállalat körül tudvalevőleg udvari körök is érdekelve vannak, innen Goluchovski nagy zelusa és — fájdalom — a magyar kormány szolgálatkészsége. Hogy a gyűlölt magyarfaló külügyminiszter helyett a kurucok inkább az ebédjét falták fel, az érthető és nem tartjuk érdemesnek felróni; de hogy egy barátságos határállamot, melyivel ezerféle gazdasági érdekeink állanak fenn, s a mely mellett csak legutóbb is rokonszenvünkkel tüntettünk, Goluchovski abszurd Balkán-politikájának s egy osztrák gyár-vállalat előkelő részvényeseinek kedvéért zár alá venni és kiéheztetni nem röstelli a kormány: ezt már nagyon is kifogásolónak tartjuk.

Attól félünk, hogy a független, az erős kormány hamar lefogja jární magát, ha esetenként ilyen gyöngének bizonyul; különösen pedig, ha a hatalom birtoklásáért — akár kikötés, akár ötlet szerint teszi — a magyar állam erkölcsi reputációjának eddig érintetlenül maradt tőkéből akarja az ellenértéket megfizetni.

A felirat és a nemzetiségek.

(A képviselőház ülésén.)

— Az Aradi Hírlap távirati értesítése. —

Arad, július 7

Változatos és pikáns ülésre van ma kilátás. Nem a felirati vita kelt érdeklődést, de a kérvények tárgyalása és különösen az interpellációk izgatják a Házat. Ma reggel Bródy Ernő is jegyzett be a Világszabadság elkobzása dolgában interpellációt, melyben igazságos bizonyítékot kér az előzetes lefoglalások lehetetlenné tételére.

A Házban különben kevés az ember. A miniszterek a pénzügyi bizottság ülésén vannak, mely a kereskedelmi tárcát tárgyalja.

(Öt interpelláció.)

Az ülést tíz órakor nyitotta meg Justh Gyula elnök. Felolvasták az indítvány- és interpellációs-könyvet. Az elsőben nem volt semmi bejegyzés, viszont az interpellációs-könyvnek az alábbi bejegyzései voltak:

Julius 6-áról Halász Lajos: Báró Barkóczy Andor kultuszminiszteri tanácsosnak az országos tanáregyesület gyűlésén tett reakcionárius nyilatkozata tárgyában a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Zboray Miklós: A szerb vámháboru tárgyában a miniszterelnökhöz. Bedőházy János: A szerb határzárral kapcsolatban a miniszterelnökhöz. Bródy Ernő: A Világszabadság című lapnak elkobzása ügyében az igazságügyminiszterhez. Maróti Gyula: A Lukács György-féle rendelet végrehajtása tárgyában a népiskolai oktatásról a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Elnök: Fél egytől fél kettőig a kérvényeket tárgyaljuk, fél kettőkor át fogunk térni az interpellációkra. Most következik a felirati javaslat tárgyalásának folytatása.

(Vita a nemzetiségekkel.)

Návay Lajos átveszi az elnöklést.

Veress József: Polemizál a nemzetiségekkel. Rámutat arra, hogy a nép maga kívánja a magyar nyelv megtanulását és gyermekeit magyar vidékre cserébe adja. Miért hánytorgatják hát a magyar iskoláztatást a nemzetiségi képviselők? Hiszen, ha nem adnának módot a népek az államnyelv megtanulására, akkor éppen azt panasznának fel. És igazuk volna, mert ebben az országban államalkotó joga, vezető szerepe és kötelességei a magyar fajnak vannak, kulturánk tehát kell, hogy dominálja a helyzetet. Ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a magyar elnyom itt minden más kulturát. Miért nincs német nemzetiségi kérdés ebben az országban? Hiszen a néme-

tek is századok óta élnek itt, nem tartották meg mégis nyelvüket, nem fejlődtek-e kulturájukban és nem gyarapodtak-e vagyonban? De igen! Csakhogy azok soha sem voltak ellenségeink. Velük éreztünk mi is, ahogyan ők is velünk érezték. Ez lenne kötelességük a többi nemzetiségeknek is, mert az üres ígéretés még nem valóság. Ezután rátér a feliratban körvonalazott szociális alkotásokra és kijelenti, hogy nagy elégtételére szolgál a választói jog kiterjesztése, amelyet ő már akkor hirdetett, amikor még azok a pártok is borsóztak tőle, akik most maguk szorgalmazzák. Az igazság mire bódít. Szomorúan konstatálja, hogy se magyar udvartárs, se magyar hadsereg nincs, bár a két intézmény sokkal több milliót emészt meg, mint a menyit voltaképpen elbírnak. A jobb jövőben bizva fogadja el a feliratot, de indítványozza, hogy egészítsék azt ki azzal a passzussal, hogy az országgyűlés kívánatosnak tartja a katonai szolgálat megrövidítését és hogy szimpátiával viseltetik a nemzetközi békekonferencia akciója iránt, amely az általános lefegyverzést célozza.

Bella Mátyás: Ha a többi nemzetiségeknek csak azokat a jogokat adnák meg, a melyeket a szá zok élveznek kiváltságok alapján, itt kötelezőleg kijelenti, hogy készségesen és örömmel támogatja a mostani kormányt. Erre azonban nincs is reményük a nemzetiségeknek, már pedig nem lehet szó addig igazi testvériségről, amíg a nemzetiségek sorsa mostoha. Panasolja, hogy a tótoktól megvonták az iskola alapítási jogot is, a mihez pedig élő törvényekben gyökerező joguk van. Kérdi, hogy mi történt azokkal a kulturális pénzalapokkal, a melyeket a magyar kormányok a tótoktól elszedtek állami kezelésbe? A nemzetiségi feliratot fogadja el.

(Nemzeti engedmények?)

Baloghy Ernő: Felszólal azért, mert ő választói előtt ismételtén kijelentette, hogy nemzeti engedmények nélkül békét kötni nem lehet. Érdőket ki lehet irtani...

Hédervári Lehel: Fellitzsch is ezt tartotta. (Zajos derűtség.)

Baloghy Ernő: ... de nemzeteket eltörölni, nemzeteket letörni lehetetlen. Mi felelősek vagyunk azért, amik történtek és vigyáznunk kell, hogy a nemzet ideáljában ne csalatkozzék. A 67-es törvény tarthatatlan, mert nem képes jogfejlesztésre, csak jogoknak a visszahozására. (Helyeslés a baloldalon.) Ez a törvény csődöt mondott s most már csak likvidálhatjuk. Kifogásolja, hogy a felirat nem fejezi ki azt a multat, amely a mai állapotot megelőzte. Mi csak félreértésekről beszélünk a feliratban. Nyílt támadás volt itt az alkotmány ellen. Foglalkozik a nemzetiségekkel, akik igaztalan támadásokat intéznek a magyar nemzet

Brutalitás.

Írta: Mira.

I.

Az alkonyodó, halgatag szobába, a Nóra asszony kerek bondolójába belépett Erzsébet, az új kisasszony. Fölgyújtotta a villanyt; és a fény ugyane pillanatban élesztett mindent. Kápráztattak a lángvörös függönyök; puhán, csábítón olvadtak egymásba a pamlag bársonyának, a szőnyeg smyrnaszövetének dus és finoman árnyalt színei. És felragyogott az Erzsébet haja, aranyszőke, tömött nehéz selemhaja, mely két erős fonatban övezte arcát...

Nóra asszony volt az, akinek szemét ezek az ébredő színek megcsapták e pillanatban. Nóra szeme maga is e pillanatban ébredt csupán: mindaddig álmodozva meredt a homályba, amelyből mintegy látványos ködön túl bizarr képek gomolyogtak és tűntek, egymást felváltva, lassan ingadozva.

Am most belépett Erzsébet s éggett a villany.

A magas, vállas, kicsinyfejű asszony hirtelen fölgyenesedett a pamlag sarkában, heleddig lustán pihent. Mindig is — ha el nem merengett, mint az elébb — gyors és határozott volt az ő királynői tagjainak minden mozdulata. És sötét haja fejecskéje, halvány, éjszemű arca megkapó kontraszt varázsával hatva, virágozott ki e hatalmas nagy testből. A hangja is erős volt, parancsoló:

— Jöjjön ide, flam!

Az közeledett.

— A fekete aljamat a szekrényből vegye elő és varrja rá a zsinórt. Itt előttem, ni. Hadd lássam munkában.

A leány szó nélkül engedelmeskedett. Percek multán szemben ült urnőjével, az íves toalett-asztal előtt és varrt; szaporán, pihenés nélkül repült a csillogó tű a fonállal Erzsébet kezében. Sűrű-pillás szeméit föl sem vetette.

Nóra meg nézte. Kíváncsian, mereven, konokul csüggett a lány arcán tekintete. Nóra asszonyt érdekelte e leány. Mert szép volt?

— Nem. Nem is oly nagyon szép. En sokkal szebb vagyok, gondolta Nóra. Aztán fölkapogott. Maga-magát a „kisasszonynyal“ párhuzamba vetni! Furesa dolog.

Mégis nézte tovább. — Alakja semmi. Gömbölyű cica-alak. Érzéki arc. A szája nagy, de sötétpiros, nedves, duzzadó; íves, mély, kacér szögletekkel. A bőre csupa él-t. Jön és megy a rózsaszínű fény a hamvas barnaság alatt. És az a szőke, selemes, csillogó haj. Szeme!

— Kisasszony!

A leány pillantása reámeredt.

— Semmi. Jó, jó, csak folytassa.

Igen. Persze. Ismerte ő előbb is. Csak vágyódott: most belévillogtatni a saját sötét szemé sugarát. Milyen kék, kedves, gyerekes ez a szem, hosszú fölunkorodó pillájával.

— Hű és odaadó, gondolja Nóra, csupa érzés és semmi kritika...

Az asszony összerendezte. A kezével végig-

simitott homlokán. És fölkel. Lábával idegesen félrelökte az aranyozott számolyt.

— Tébolyodom.

Es vállat venva kisuhogott a szobából.

Éppen amikor gyönyörű alakja eltűnt a csukódó ajtó mögött: harapta le Erzsébet a fonál végét. A munka megvolt. Az alját a leány visszaakasztotta a többi, könnyű, illatot árasztó ruha közé. Aztán félénk, hamiskás pillantással körültekintve: visszahuny a toalett-asztalkához. A halvány bársonyban, viell or keretben: kép állt. Magas, hosszuszakállu ember képe. Sötét, sűrű szemöldökei alatt szigorú, parancsoló tekintettel néztek a nagy, szépen metszett szemek. A szája határozottan csukódó, kemény, majdnem durva kifejezésű. S e szájra illeszkedik Erzsébet ajka és megcsókolja forrón, eszeveszetten.

Aztán kiszalad. Csapódik az ajtó.

II.

Teára vendég érkezett Nórákhoz. Fiatal író, kit nem régen ismertek. — A sötétbutoros, szigorú stílusú edédlőben a teasztal körül ültek hárman. Kürti tanár, a házigazda, Nóra és Tallós. Erzsébet, az új kisasszony, jött és ment, az urnő szavára hozta ezt s amazt. Most Kürti tanár elé lép a kancsóval és lassan, óvatosan tölti csészéjébe a párolgó tejet. S Tallós tekintette rétapad; okos, gongolkozó, rendkívül mély szeme tágra nyílik egy különös éber kifejezéssel, megfeszített, egyszólván, lényé mélyéből gyűlő, összpontosított figyelemmel.

ellen, amely pedig minden jogot megadott a nemzetiségieknek. A feliratot elfogadják. (Majezés)

Elők: A vitát megszakítjuk. Áttérünk a kérvények tárgyalására. Öt perc szünetet ad.

Az ülés további részéről lapunk más helyén adunk tudósítást.

Levél a vallásról.

— Még egy válasz. —

Arad, július 7.

Rosenbaum ur! Ön teljesen felesleges munkát végzett. Azt gondolta magában, hogy én nem vagyok tisztában a racionalizmussal. Ha ismerném, — így gondolkozott Ön magában — bizonyára én is az lennék. Legyen elég annyit megjegyezni, hogy a theologiai tanáralmon kívül, akik között nem egy jeles ember akad, a budapesti egyetemen rendes hallgatója voltam Paner, Medveczky, Alexander uraknak s hogy e mellett a filozófusok nagy részét eredetiben tanulmányoztam. Tanulmányoztam komolyan, elfogulatlanul, összevetve mindenkor a theologian hallottakkal s tán ennek köszönhetem, hogy hitem nem vak hit, hanem a legerősebb filozófiai s természettudományi alapon álló meggyőződés.

Mondja csak, Rosenbaum ur, elmélkedett-e Ön csak tíz percig is komolyan a katolikus hit igazságai felett? Ha igen, akkor csodálkozom állításain, ha nem, akkor miként ítélhet? Node mindegy. Ön büszke racionalista. Nem állhatta meg, hogy a nagy közönségnek tudomására ne adja ezt. Elég érthetően meg is magyarázta a racionalizmus mibenlétét. Üdvözlöm!

Őszintén megvallva, csak azért felelek seraira, mert ebben a rettenetes hőségben nem tudok más okosabb dolgot tenni. Ismétlem, hogy az Ön fejtegetéséhez nincs mit szólnom. Csak azt akarom Önrel röviden megértetni, hogy miért nem vagyok én racionalista. Nem azért nem vagyok az, mert egyházam s állásom tiltja, hanem azért, mert feltétlenül él bennem az a meggyőződés, hogy nem minden az anyag, hogy el kell hinnünk azt is, amit kézzel foghatóan nem lehet bebizonyítani, azaz, amit kézzel nem foghatunk meg, mert hiszen nem anyag, de azért van, létezik, uralkodik, kormányozza az anyagot. A lelket értem, amelynek

létezésén s halhatatlanságán alapszik a mi vallásunk. Nemde, Rosenbaum ur, Ön szerint a lélek létezése is merő mese? Ugy-e a létező világnak az anyag az ő oka? Szabad akarat, örök élet, örök jutalom: mindez csak mese, amelyek felett rég napirendre tért a tudós, a bölc, a felvilágosodott modern ember. Ábrándok ezek, amelyekbe, a sirtól, a haláltól való félelmében kapaszkodik a gyáva, a gyöngy, a tudatlan ember. Miad hűlye volt az a milliárd és milliárd ember, akik a világ létezése óta Istenben s az ily badarságokban hittek.

Ugy-e Rosenbaum ur: „Nincs lélek. Az emberi szeretetben tehát nincs egy különálló lényeg, amely a testtől függetlenül él és működik. Amit tehát ti léleknek neveztek, az semmi más, mint összefoglalása egy szóban azoknak a különböző szervi működéseknek, amelyek a központi idegrendszerből indulnak ki. Az ember tehát csak annyiban különbözik a többi állattól, amennyiben agyszerkezete fejlettebb”. Sic.

Nemde, Rosenbaum ur, ön szerint is az agy — a megfogható, a látható — a lélek. Az agy a gondolkodás, az akarás, az érzés színhelye. Az agy felületén levő gécpontokban lelhető fel minden tehetség. A szenzitív gécek az érzést, a motorikus gécek a mozgást indítják meg. Ha összeroncsoljuk a látás központját, előáll a vakság, ha a hallási központot, a siketség. Egy kis véredény felpattanása az agyban örültséget vagy organikus zavart okoz. Ha pedig egy motorikus központot bolygatunk meg az agyban, a megfelelő bénultság fog előállni.

Ugy van! Az agy rendtelensége megzavarhatja az ember életrendjét. Hol van hát az a lélek — mondja Rosenbaum ur — amelyről a vallásban annyit beszélnek, amelyről azt tanítják, hogy az valami különálló, az anyagtól független valami, kormányzója, irányítója, lényege az embernek? Nincs, ezerszer nincs semmi ilyenféle szellem, anyagtalan (az immaterialis szót ez a magyar szó kifejezi) valami. Csak anyag létezik. Ujjongva kiáltották már Büchner és Vogt idejében (az évszámot nem tartom szükségesnek idézni ily ismert egyéneknél), mikor a vivisekció bámulatos eredményeket mutatott fel a fiziológia terén.

Tény az, hogy ebben az elméletben sok tévedéssel sok igazság van összekeverve. Tény az is, hogy elfogult vagy egyoldalulag művelt

egyéneknek ez elméletből kiindulva hiába magyarázzuk, hogy mégis csak van lélek.

Pedig mily világos az egész dolog. Node hát miért volna a strucc-politika? Csakugyan igaz, hogy az agyvelő a gondolkodásnak, az akarásnak, az érzésnek, a mozgásnak eszköze, amelyhez mint feltételhez van kapcsolva a lelki működés. Ámde ne zavarjuk össze az eszközt az okkal, a művészt a hangszerrel. Gondoljuk meg, hogy vannak külső látszaton alapuló, hamis felületes okoskodások. Gondoljunk arra az emberre, aki a gőzmozdonyról azt hiszi, hogy a mozgás oka a kerék. Lám, összetéveszti a látható eszközt a láthatatlanul működő erővel. Hiába magyarázzuk neki, hogy a mozgás oka a gőz, ő csak a kereket látja. Diadalmas arccal kérdezi: „Hát miért nem megy a gép, ha a kerekek összetérnek?” Őh te szegény, elfogult halandó, az erő még most is megvan a gépben, de nincsenek meg a működés feltételei.

Ilyen gépies eszköz az agy is. A működés alapoka, a rendező, a megindító, ami az agy sejtjeit, idegrostjait munkásságra bírja, az a testtől független valami, az a lélek. Myrtil, a nagy anatomus (nem volt vakbuzgó keresztény) maga is beismeri, hogy az agy bonctani vizsgálatából a szellemi élet meg nem fejthető. Hiszen még abból a szürke agyállományból is, amely állítólag a szellemi munkásságnak az alapja, egész tömeg pusztulhat és veszt el a szellemi életnek minden hátránya nélkül.

Mondja csak, Rosenbaum ur, nem veszi észre, hogy az igazi tudomány évezredek óta visszatér a régi bölcsészethez s elismeri, hogy van egy magassabb életalap, amelyet az anyag energiájának nevezhetünk? Nem látjuk, kézzel nem foghatjuk meg, de még is tapasztaljuk, mert érezzük, hogy bennünk, a teremtés parányi férgelben az anyag másodrendű dolog, első a szellemi, a lélek, amely kormányoz, igazgat, amely halhatatlan, mert nem anyag, mert részekre nem osztható. Jól mondja Fenelon: „Ami bennem gondolkodik, akar, észrevesz, kételkedik, remél vagy aggódik, az bennem az „én”, a lélek”. Node anyagtalanul csak nem létezhetik valami? Nem! Hát az igazság, bölcsesség, szeretet minő anyagból vannak?

S most e tárgyhoz még egy argumentumot csatolok. Keresse ki Rosenbaum ur Aradon, a mi édes hazánkban, vagy akár az egész világon azokat a nőket, akik igazi, vérbeli (egy kissé

Kürti beszél. Akár a tanári székéről fejtegetné, apodiktikus meggyőződés hangján, metsző nézetek. A neje hallgat; szórakozottan, unottan; ujjai idegesen játszanak a sötét puha ruhája rojtjaival.

— És miképpen van, kérdi hirtelen Tallós és finom szája ironikus, komoly mosolyra rándul — miképpen van, hogy Nóra ő nagysága nem disputál! Máskor vitatni szokta Nóra az ura véleménye szent igazságát.

Az asszony elpirul. Gyors pillantása rebben, de ijedten elsiklik a vendég mellett. Kürti tanár homlokába, a sűrű sötét szemöldök közé egy rövid, keskeny haragos ránc vésődik. Más-különbben nem változik az arca. Torkát köszörülve hűvös főlénynyel folytatja érdekes előadásait.

A kisasszony kimegy, a megrakott tálcával kezében. És egyszerre csörömpölés vegyül a professzor baritonjának éreos és egyenletes esengésébe. Erzszi tálcájáról csészék potyogtak. És a kis leány, ijedten visszafordulva, azur szemének egy szánó-bánó, ximondhatatlanul megható kifejezésével könyörg, esedezik bocsánatért...

Nóra fékezve asszonyi indulatát; mosolyogva legyint. Ám az uram merev arca is éled, amint a kis bűnös felé formis, fedulva megcsapja annak a kék csillagpárnak meleg sugara... És mintha e szelíd fény átvilanna a professor sötét venásain.

— Nem baj, kisasszony.

— Im: hangjának egy új, eddig nem is-

mert modulációja! — gondolja Tallós. — Bájós gyermek. Mióta bírják? — kérdi fenhangan.

— Tegnapelőtt lépett be — mondja Nóra s nevet. — Lám Tallós, Tallós! Hát szobacicák iránt is érdeklődik a mi bel esprit barátunk, ejh?!

— Minden iránt, mi szép és kedves; mindenki iránt, aki ember — s főleg azok iránt, kik asszonyok! — tréfálódzik Tallós s bókolva hajlong.

De Nóra nem tudja, szeme tekintetéből, mozdulatáról, hogy a percben valódi gondolata külső ujjait járja s alig van közönsége azzal a banalitással, mely elhangzott.

Később a zongora előtt ül Nóra. Chopin nocturneje tépő hangjai rezegnek át a csöndön, a homályon. — Mert homály uralkodik. Nóra asszony mindig lecsavarja a villanyt, mikor játszik. Csak a zongorán álló kis lámpa fénye szűrődik a halvány selyemvédőn át...

S e halvány, tompa, odaadó fényhullám siklik végig puha árnyalatokkal a Nóra asszony haján, arcán, alakján. Homloka és szeme árnyékban van. Ám száján megpihen a lágy sugárzás, fájdalmasan összehuzott kis, finom száján. És Tallós, aki Nórával szemben ül: érzi, hogy a saját ajka megreszkett...

Tallós szemel lassan lehunyódnak. Szivarja füstje száll kékes felhőben. Maga mellett, mint valami sértőt, kintót, valami tapintatlan durvaságot érzi Kürti tanár merev alakját. Mozdulatlanul áll Kürti tanár, a bíráló szigorú ábrázatával lesi a röpke, suháó hangokat, melyek

neje ujjai alatt ke'nek, melyekkel fölrebben a neje lelke. — És Tallós minden idege megbébul a Kürti tanár szomszédságának pressziója alatt. Már nem ball tisztán: a hangok zavarodnak, kavarnak érthetetlenül; nem tud érezni, nem tud gondolkodni.

De most hirtelen fordul egyet Kürti: ki-megy erősen kongó, egyenletes léptekkel. S az író szíve mélyéből szakad a fölszabadulás nagy sóhaja.

Helyzetét nem változtatja. Izma sem rándul. A nocturne sötét, fájo hangjai mintha végig-paregnének érzékeny bőrén. Am a lelkébe ezek most sem hatolnak, a lelke mintha makacsul zárulna külső hatás elől és benne megdöböntő élességgel alakultak képek s gondolatok.

Tallós tudja, hogy e pillanatban ő kiváltságos ember, ama pillanatok egyikét éli, melyekben kiváltságosoknak megadatott, a saját s legközelebbjeli élete mélyébe meresztve fantázia suvarát, igaz va'óra kelteni jelent s jövőt, mely máskülönbben mint nagy ismeretlen siklik el szerfeleképp abszorbeált érzékeink és hűzagsan, törötten működő agyvelőnk mellett.

Maga előtt négy idegen embert lát Tallós. Szenvedelem, egyéni érzés, szubjektív rokon-vagy ellenszenv nélkül, a szemlélő zseni főlényével látja maga-magát, Nórá, Kürtit és Erzsit. — Ő maga Nórával áll szemben. Erzsivel a tanár. Egymással szemközt, közvetlen közelségben; élesen határolt körvonallakkal, testestől lelkestől látja az író a két emberpárt. — Mert im: két emberpár ez.

rossz magyar szó, de már megszokott) racionalisták s figyelje meg őket. Nézze meg az egyiket, amikor boldog anya. Az ölében csevegő magzatát szívóhoz szorítja és kiárad belőle az a szeretet, amelynek kimondásához a jó Isten még az anyának is csak könyveket adott, — mondja neki, hogy az a boldogító érzés, amikor kis gyermeke szöke fejecskejét, vagy bárszony arcát csókjalval borítja el, nem lelke mélyéből fakad, hanem csak az agyvelejének egy részecskéje mozdult meg véletlenül?! Vagy menjen oda ahhoz a szülőhöz, aki reá borul arra a drága holttestre, aki neki reménysége, öröme, egész világa volt, vajjon elhiszi-e, hogy az a fájdalom, amely összefacsarja szívét, nem vérző lelkének zokogása, hanem csupán az agyvelő egy idegrostjának vibrálása? S ha az a szeretet, amelyért, ha kell, habozás nélkül meghal az az anya, vagy ha az a fájdalom, amelyet szívesen megváltana saját életével, csakugyan az anyagból ered, vajjon hogyan lehet okozója az az anyag olyan érzéseknek, amelyekért saját létét kész feláldozni?

Még egyet! Sohasem érezte magában Rosenbaum ur az emelkedő lélek szárnyacsapásait? Ha nem érezte, (bocsanat a kifejezésért), fogadja legőszintébb részvételemet. Ezt a részvétet még akkor sem vonom vissza, ha még tudja a jó Isten hányszor eldicsekszik azzal Rosenbaum ur, hogy javából való racionalista. Nekem ez nem imponál. Azt hiszem még sok más embernek sem. Egyet azonban jólélekkel ajánlok. Ne legyen elfogult s ne vesse személt — ha tekintélyeket akar követni — a törpe epigonokra, hanem a haladós úttörőre, akik a lángész erejével emelkedtek ki a közönséges halandók sorából. A tudomány produktív erőt, az alkotó zseniket mind ott fogja találni a hívők táborában.

Egy Bossuet, Pascal, Kopernik, vagy az újabbkori matematika kimagasló alakja, Ampere büszkén vallották magukat katolikusoknak. Newton, a természettudományok vezéralakja mindig megemelte kalapját, ha előtte Jézus Krisztus szent nevét említették. A mélyelméjű Kepler a „Világok összhangzatáról” szóló munkáját e szavakkal zárta be:

„Hálát adok neked Uram és Teremtőm, hogy hirdethettem az embereknek műveid fönségét, s ha valamit mondtam, ami hozzád méltatlan, ugy bocsásd meg nekem kegyelmesen.”

Vagy ezek kicsiny emberek voltak tán? No, ezt már csak nem állítja Rosenbaum ur? Vagy igen?! No ugyan engedje meg már Rosenbaum ur is, hogy az anyagon kívül van más is, amit nem látunk, de tapasztalunk. Ne legyen olyan makacs. Lássá én fel nem tudom fogni, hogy az emberi test anyaga olyan különös lelkesedésre képes. Nézze csak azt a győztes ifjút, aki letépi a homlokáról a koszort, odateszi az édes anyja fejére s az a szeretettől túlaradó anyát szív megreped a boldogságtól. Arkimedes feltalálja a fajsúly törvényét és mezitláb fut végig Szirakuza utcáin a maga Heurékájával! Pithagorasz hecatombát mutat be, mikor a hipothenusza négyszögét feltalálta. Galilei, mikor a század közfelfogása ellene zúdul, csillagászati rendszerét még börtöne falára is felrajzolja s boldogan kiált fel: „Azért mégis csak te mozogsz!”

Beszélhet nekem Rosenbaum ur Ön is, meg az összes racionalisták is, azért én mégis boldogan vallom, hogy van nekem egy jó Atyám az égben, aki halhatatlan lelket lehelt belém, a ki engem megjutalmaz, vagy megbüntet, amint megérdemlem. Ugy bizony. Jó volna, Rosenbaum ur, ha tán Ön is erről a jó Istenről elméikédnek ahelyett, hogy arra gondol, hogy én racionalista elvei előtt kalapot emeljek. No ne vicceljen. Ha őt ismerném, udvariasságból, még ha fiatalabb is nálam, szívesen megteszem, de a racionalis elveit engedje meg, hogy épp oly hülyeségnek tekintsem, amint Ön az én vallásom egyes részeit, vagy tán az egészet mesének tekint. Meg kell előbb igazán ismerni. Addig ez álljon intőjelül Ön előtt: „Sator ne ultra crepidam.” Ha itélni akarunk, mindent alaposan kell ismernünk.

Egyebekben béke velünk. Ismeretlenül is üdvözli Rosenbaum urat

az a bizonyos barát.

A honatyák mulatnak.

(Vampetics és környéke. — Az ősbudai macsics. — Justh Gyula inspicíál.)

Budapest, július 7.

— Naát, ilyen meleg még nem volt! . . . Ez a sóhajtásnak nap-nap után. Ma 28 fok-ra száll a hőmérő, holnap még feljebb törtet és hiába szolgál egy-egy hűs cseppel hű csehünk;

Egymás felé vonzó, legbensőbb természeti erők által egymásnak rendelt egy férfi és asszony. Mindegyikük lelkében egyelőre mint erősebb vagy gyengébb sejtelem éle vonzalomnak lappangó titka. Am a delejes szenvedélyek hatalma ki fog étesedni, izmosabbá és forróbbá fog válni, követelőző és parancsolóvá. Es döntő pillanatokat fog teremteni, fölzugó vágya kioldására . . .

Igen. Amennyiben külső körülmények el nem terelik életük folyását . . .

S im a konkluzió. Hérom mederbe tereledhetik az ő életük folyása.

A megadott viszonyok nyomása alatt ősz-tónnek engedve gondatlanul: tiltott gyönyörnek édes-büvös büne, ámitás mételeyéül bontott üdv tépett, törött félboldogsága felé. A házi tűzhely szentségtelenítése, az alapjában megtamadott családt erkölcs, egy hazugságban nemzett ivadék egykori lelki egyensúlya árán.

A második út? Spártai erő útja. A látó által leplezett jövő. A tudó által öntudatra keltettek megdöbbenése, visszahökkenése: most, mikor még lehelletét érzik a viharnek, mely egykor tehetetlen játékokként ellentárlhatatlanul sodorja őket . . . Főnségesen szilárd határozat nyomán meggyülő sivar, szürke, de egyetlen életösvény: Erény ösvénye, lám.

Es a harmadik? Tallós szeme nyílik. Hirtelen hullám tudul a fejébe. Es álom omló, büvölő fényében látja most a dolgokat a bölcs néző. Az a kép. Az a kép mozdul, színes lesz előtte, az alakok ragyognak és közöttük áll az

ő lüktető egyénisége. Es mintha fölegyenesedve egész magasságában: próféta ihlete szaláná meg lelkét, próféta könyörgésére nyílna meg ajka . . . Es hallja saját fölzugó hangját. —

Miért akartok hazudni és csálni? És miért akarnánk lemondani? Természet erőitől ejh miért remüi, miért csukodik és bujkál előtük a mi korlátolt, bilincseit szívünk? Im bátrak lehetnénk, nagyok lehetnénk, sorsot irányítva üdvözülhetnénk! Öntudattal, őszinteséggel, jóság-gal egyengethetnők a sugárzó ösvényt, melyre legmélyebb erőnk ragadnak . . .

— — E pillanatban fölharsogott a fény. A nocturno utolsó hangja is elszállit és Nora asszony fölcsavarta a villanyt. Az ajtó megnyílt és belépett Kürti.

Tallós megrázkódott, mint lombos fa sűrű eső után. Es hullott minden, lehullott testéről s puha, ködös látvány, melytől védve, a lelke magába vonulva éite legrejtettebb, legtitkosabb perceit.

Most ujra köznapi embernek érzi magát Tallós: embernek, akinek idegei visszabotnak benyomásokra és kit a helyzet által megszabott érzések és gondolatok urálnak.

Főlkelt, kezét csókol Nora asszonynak s szemébe nézett, oly melegen s mélyen, amint azt megengedte a jó illem.

— Gyönyörű volt, nagyságos asszonyom. Igazán köszönöm . . .

Nóra mosolygott.

a vége a dolognak mégis csak az, hogy izzadunk!

A kánikula lomhán, kellemetlenül ráterpeszkedett a nagy városra és — nem tudunk ellene védekezni. Az utcákat locsolják, a lakásunkat beárnyékolják, a dunai uszodákat csaknem az orrunk elé építik; de mit érünk vele? Azért csak benne vagyunk az óriási katalanban és fővünk, mint a kopasztott csirke! . . .

De ha nappal nem is tudunk védekezni a hőség ellen, hát megteesszük legalább éjszaka.

A város este nyolc órán túl valósággal kihál; mindenki a ligetbe vándorol, ahol még található egy kis levegő, egy csipetnyi tiszta, pormentes, korom nélkül való levegő. De csak igen kevés van ebből a portékából. A nyári vendéglőkre alig jut belőle; pedig a nyári vendéglők ilyenkor olyan zsúfoltak, hogy arra még hasonlatot találni is nehéz.

Kezdetben volt a Vampetics. Aztán — mint júliusi eső után az erdei gomba — sorra keletkezett a többi kicsiny és nagy, előkelő és kevésbé előkelő nyári vendéglő a városligeti platánok határában. Vampetics csak azzal dolgozott, hogy jó ételeit adott a pesti népek; az utána következők már különös trükkökkel csalogatták berkeikbe a pesti népet. Az egyiknek az volt a trükkje, hogy a vendégeivel gorombáskodott; a másik egyéb ilyen finom műnásokat talál ki; de bizonyos, hogy mindenki tud valamit, ami hat ráink — s romlott izlésű pestiekre.

Denkve, esténként zsúfolásig megtelnek a nagy ligeti vendéglők és a kis ligeti kocsmák. Igazi pesti ember már úgy ösmeri ezeket a helyeket, mintha az elemi iskolai földrajz-órán tanították volna meg reá, hogy: hol fekszik a „Vampetics”, hol fekszik a „Kovács”, hol a „Pálma liget.” De igazi pesti ember azt is tudja, hogy melyik hely — kinek a tanyája.

Művészek és írók a Vampetics hívei, képviselők és politikusok a Kovácsba járnak, mások másutt ütök föl a nyári törzsasztalt, amely melől nem a városba visz az út, — hanem Ós-Budavárába.

Különösen a képviselő urak irányítják a karesu minarett tornya felé lépéseiket. Utcáugyanis mostanság nem a török az ur, hanem a spanyol. Két csodaszép spanyol táncosnő járja ott a macsicsot éjjeltől hajnalig és a honatyák szörnyen gyönyörködnek bennük.

— Amikor mosolyog: veszt az arca; a szellemében guny van és ez rontja lelke kifejezését — gondolta Tallós.

Ugyane pillanatban tudta ugyan, hogy bizonyos idő múltán ő elhibázottnak nem fogja érezni a Nóra arcának és lényének egyetlen vonását sem.

Am engedve jelenlegi hangulatának: meghajolt, hűvösebben, mint előbb s elbucszott néhány közömbös szóval.

Kürti kikísérte szokott pedáns és untató udvariasságával. Erzi becsukta mögötte az ajtót. Odakünn hó esett, sűrűn és lassan, csak foherség és légység érintette Tallóst, az író.

A fejét hátravetve körülnézett, fölcsillogó tekintettel. Söhajtott, mert jól érezte magát, édes puha érzés töltötte el:

— Szép és jó élni, vitetni magát, mint a levél az áradó hullámtól, mely öntudatlan erőszakossággal dagad és tudul célpontja felé. Providenciát játszani? Ejh miért? Megakasztani idő kerekét és fordítani akarat szerint: fölistennek dicsőség, embertől tuikapás és mi több: kétes eredményü merénylet. Es szólni arról, mi a mélységben szunyad, fölrazeni nyers erőket, mielőtt idomulva, illuzió szivárvány köntösében lépnek elénk, kábítva, csalogatva, büvös varázssukkal érző, gyötrődő és mámorított rabjaikká téve benünket: véték az emberi ellen. Brutalitás.

A minap *Justh Gyula* a Ház elnöke is megjelent szép helyen, hogy — mint ő mondá — inspicálja a képviselő urakat. Es azt konstata, hogy ide szivesebben is, pontosabban is eljárnak, mint a Ház nyári üléseire. Pedig ott is furcsa tánc járja! . . .

Faragó Jenő.

Az adókiivetés titkaiból.

Tessék tagadni!

Arad, július 7

A következő levelet vettük:

Tekintetes Szerkesztőség! Igen kérem alanti soraimnak kegyesen helyt adni:

A mai napon volt a megyei (mikalakai) adókiivetés, melyen a mi adónkat is tárgyalták. Saját adóbevallásom alapján — melyet jóhiszeműleg, mint tisztességes adót fizetni akaró magyar állampolgár bevallottam — oly porció adót sóztak rám, hogy egy kisebb földbirtokos sem fizet annyit.

A kincstár képviselője az adóbevallást saját tudása s értése szerint kezeli, s minthogy bizonyára az üzlethez semmit sem ért, oly jóvedelmi számítást tesz olyan bevallásokra, a melyek tisztességesen lettek bevallva, hogy az elviselhetetlen. Saját belátása szerint kiszámítja, ha p. o. ennyi vagy annyi téglakvantumot vallok be, ezután ennyi kell, hogy a jóvedelmem legyen s kiveti a 10°/o-ot, a többihez semmi köze, punctum!

Mi következik ebből? Hogy az adóalapnak becsületes s a tényeknek megfelelő bevallása a legszomorubb következményekkel jár. Urizkedni kell az adóbevallások őszinte megtételétől s maga a kincstár az, ki ugyyszólván kényszeríti az adózókat az adóalapok eltitkolására.

De akik eddig nem tudták, hogy a forgalom eltitkolása nélkül kimélettel adókiivetőink nincsenek — vegyék tudomásul, hogy csakis akkor vannak a kiivetésnél belátással, ha az ember mindent letagad, s aki becsületesen bevallja adóját, elmenet a kedve ily drágán becsületesnek maradni.

Hogy a felelviteli bizottság jobban s helyesebben gondolkodik-e, azt a jövő megmutatja, de szomorú tényként vonul át a közéletben a közügyek ilyképeni kezelése s az állampolgárok teljes negligálása.

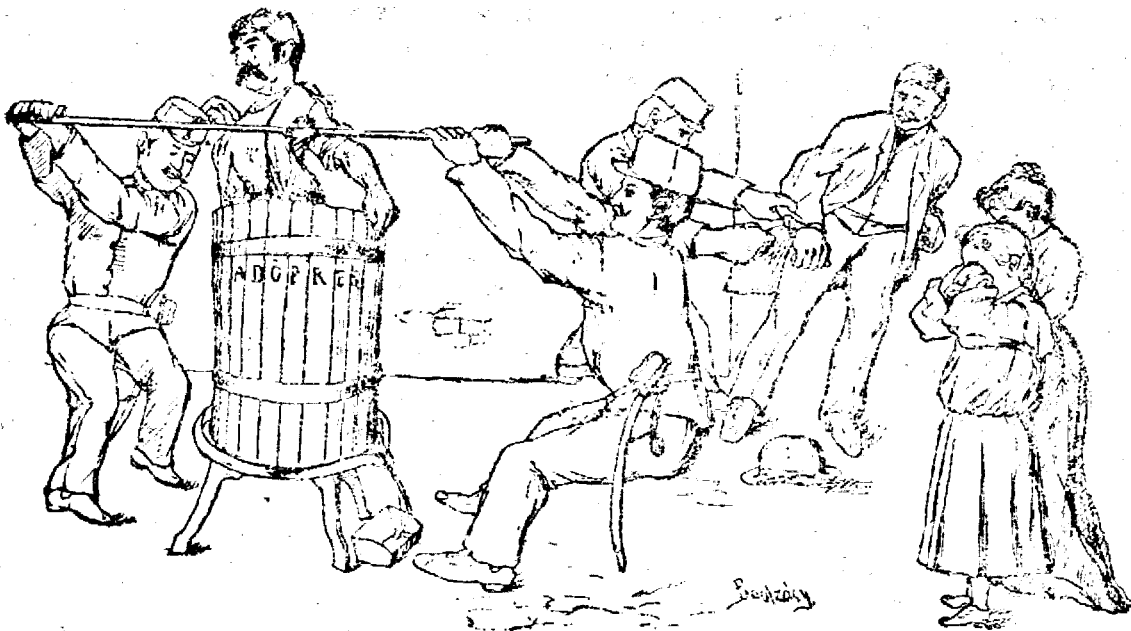
Igen köszönöm saját nevemben polgártársaim érdekében írt ezen nyilatkozat közlését.
Mikalakán, 1906. július 7.

Polgár Sándor.
téglagyáros.

MULATSÁGOK

(=) Nyomdászok nyári táncestélye. Az aradi nyomdász-szakegylet augusztus hó 5 én a városligetben hangversenynyel egybekötött jótékony célú nyári táncestélyt rendez. Az estély iránt már most nagy érdeklődés mutatkozik, ami természetes is, ha tekintetbe vesszük a nyomdászok mulatságainak kedélyes és mindig kitűnően sikerült voltát. Ez az estély egyik legsikerültebb nyári mulatságnak ígérkezik s a hangverseny programszámai is igazi műélvezetet fognak nyújtani a közönségnek. A mulatságra a diszes és izléses meghívókat a hét folyamán fogják kibocsájtani és a rendezőség kéri mindazokat, akik meghívót esetleges tévedés folytán nem kapnak, ez iránti óhajukkal sziveskedjenek bármely nyomda személyzetéhez fordulni.

Présbe, magyar!

A nagyméltóságú m. kir. közoktatásügyi miniszter urnak a szemléltető oktatásról szóló rendelete alapján a Pénzügytan elő-

adásához készült művészi illusztráció. Rajzolhatta volna Blaur Gyula ur is, de ő ezt nem tette.

Nyári sportünnepek.

(Atlétaink mérkőzése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7

A testedző sport hívei ünnepeket ülnek holnap abból az alkalomból, hogy az *Aradi Atlétikai Klub* nyári atlétikai viadalt rendez. Nagy előkészületek s általános érdeklődés előzték meg a tartalmas programu mérkőzést s ha az időjárás is kedvező lesz, úgy Arad intelligens közönsége vasárnap délután az atléták versenypályáján ad egymásnak találkozt. Az A. A. K. tagjai már oly sok és szép győzelmet arattak s annyi dicsőséget szereztek az aradi névnek az ország minden részében, hogy méltán rá s olgáltak a közönség méltánylására.

A verseny vasárnap délután 4 órakor veszi kezdetét a Török Gábor-utcai sporttelepen, hol fedett tribün védi a nézőket a nap heve ellen.

A verseny bíróság a következőképen alakult: Elnökök: Szathmáry János és Szakóczy Lajos. Tagok: Apor Gyula, Iztray Géza, Pelotay Antal, Preisinger Béla, Vass István dr. és ifj. Vas Gusztáv. Versenyfelügyelő: ifj. Vas Gusztáv. Indító: Kórányi Barna. Időmérők: Ifj. Vas Gusztáv és Neidenbach Emil. Témérők: Bogsán Károly és Kákos László. Orvos: Visky Pál dr.

A verseny sorrendje a következő: 1. Százyardos síkfutás. 2. Magasugrás. 3. 220 yardos síkfutás. 4. Súlydobás. 5. Távolugrás. 6. 1/4 angol mértföldes síkfutás. 7. Diszkoszdobás. 8. Rudugrás. 9. Egy angol mértföldes síkfutás. 10. Gerelydobás. A versenyt *football-mérkőzés* követi az egyet A. és B. csapata között. Bíró ifj. Vas Gusztáv klub-titkár lesz. Az egyes versenyszámokra a következők neveztek:

100 yardos síkfutás: Nyáry Béla, Szathmáry Béla, Heeger Antal és Hoffmann János. A verseny Hoffmann biztos zsákmánya. Második helyre Szathmáryt várjuk.

Magasugrás: Reicher László, Heeger Antal, Szathmáry Béla, Gaál István, Hoffmann János, Ziffer Sándor, Molitorisz József, Mudin István, Greiner József. E számból Ziffer és Reicher indulnak nagy esélyekkel.

220 yardos síkfutás: Nyáry Béla, Szathmáry Béla, Heeger Antal és Hoffmann János. A győztes Szathmáry és Hoffmann közül fog kikerülni; utóbbi győzelmében bizunk.

Súlydobás: Ziffer Sándor, Szevics Sebők, Grumáz László, Reicher László, Alt János, Heeger Antal, Odry Zoltán, Molitorisz József, Mudin István és Neidenbach Odón. Brós küzdelemre van kilátás az elsőségért Odry és Mudin között.

Távolugrás: Nyáry Béla, Szathmáry, Ziffer, Reicher, Gaál, Heeger, Mudin és Hoffmann. A tippelés e számmal nagyon nehéz. A győztest Ziffer vagy Reicherben keressük.

1/4 Angol mértföldes síkfutás: Nyáry István, Duffner József, Duffner János, Szathmáry, Hoffmann, Boros, Hidvéghi, Heeger, Greiner, Gaál. A verseny Duffner János biztos győzelme, ki a standartot is el fogja érni.

Diszkoszdobás: Mudin, Greiner, Neidenbach, Alt, Ziffer, Szevics, Gaál, Grumáz, Heeger, Reicher, Molitorisz. A verseny biztos győztese Ziffer.

Rudugrás: Piutó (álnév), Reicher, Gaál, Szathmáry, Hidvéghi, Heeger. Legjobb kilátása a győzelemre Heegernek van, meglepetést Piutó okozhat.

1 angol mértföldes síkfutás: Nyáry, Duffner József, Duffner János, Boros, Hoffmann, Hidvéghi, Szathmáry, Nyáry László, Heeger, Greiner, Gaál, Duffner testvérek fogják egymás között elintézni a verseny sorsát.

Gerelyvetés: Mudin, Reicher, Heeger, Till, Grumáz, Gaál, Ziffer, Alt. A versenyt csak Mudin nyerheti. Második helyre Alt a jelöltünk.

A verseny helyárai: páholy 3 korona, tribün állóhely 50 fillér, állóhely 20 fillér.

(a. j.)

Sikkasztás egy pécsi banknál.

(Családek romlása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Napok óta suttognak Pécs városban egy széles körű családi összeköttetésben élő uriember erkölcsi és anyagi bukásáról. A katasztrófa nemcsak egy ember, egy család romlását idézte elő, hanem vele testvéri és rokon kötelékben álló családokat is ragad magával. A pénz ellenállhatatlan varázsszal hódító démona *Ludwigh Károlyt*, a *Pécs-baranyai körponti takarékpénztár* hosszú időn át volt pénztárosát kerítette hatalmába, aki anyagi zavarai között olyan pénz után kapott, a melyhez nyulnia nem lett volna szabad.

Ludwigh Károly 25,112 korona 92 fillért sikkasztott. A manipulációkra az ex-lex idejét használta föl. Az igazgatóság által folyósított tőkekamat adókat és kincstári illetékeket saját céljaira fordította, gondolván, hogy mire helyreáll a törvényes rend s elkövetkezik az adóbefizetés kötelezettsége: helyre fogja tenni a pénzt s befizeti az adót és illetékeket. Tuláságosan el lévén adósodva, nem tudott újabb kölcsönt szerezni s így az elsikkasztott pénzt se volt képest helyretenni. Napok óta folyt a

vizsgálat, míg a pénztárakat teljes pontossággal megállapíthatta az elsikkasztott összeget. A királyi ügyészségnél tegnap tetek főjelentést a hűtlen pénztáros ellen. A vizsgálat megindult és *Milényi Miklós dr.*, az intézet ügyésze a következő nyilatkozatot tette:

— A Pécs-baranyai közp. takarékpénztár részvénytársaságnak pénztáránál múlt hó 30-ik napján felderített hűtlenség tárgyában az intézeti igazgatóságnak a megbízása alapján a kir. ügyészségnél 25.112 kor. 92 fillér elsikkasztása miatt emeltem panaszt a volt pénztáros ellen és ezt a kárösszeget az eddig 5 napon át fogatosított részletes vizsgálat még nem emelte. Előzőleg a köztartozások beszállítása körül szintén hiányok derítették fel, de ezek a hiányok a volt pénztáros által fedezve lettek.

Ludwig Károly nemcsak magát tette tönkre, hanem hozzátartozóit, rokonait is, amennyiben kétszáz ezer koronát meghaladó passzíváinak viselésébe ezeket is belevonta. Az eset nagy megdöbbenést keltett. Már napok óta rebesgettek a sikkasztásról, de csak akkor vált pozitívvá, midőn az intézet megvette a feljelentést. Annál nagyobb volt a meglepetés, mert míg a másik két nagyobb pécsi pénztárétnél eddig is fordult elő sikkasztás, a Pécs-baranyai központi takarékpénztáránál ez az első eset.

Tegnap délután megjelentek Ludwig Károly lakásán *Csarsch Dezső* kir. ügyész és *Sárkány Ármán dr. tb.* rendőrfőkapitány és kihallgatták. Az ügyész, tekintettel arra, hogy szökéstől lehet tartani, a sikkasztó pénztárost letartóztatta.

Átalakítások a színházépületen.

(Tervek a közgyűlés előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Arad belvárosának szívéét, legforgalmasabb központját szinte elcsúfítja az a hatalmas kopott épület-tömb, amely a színházat mint városi bérház épület veszi körül s amely a teljes elhanyagoltság jellegét viseli magán. Nincs Aradnak még egy épülete, ahol annyi sok száz ember fordulna meg naponta, mint ebben a házban, amelyben helyet talál a színházon kívül Arad egyik legélénkebb nyilvános helye: a Városi kávéház, itt van az Aradi Lloyd és a Szabadságharcú ereklyemúzeum helyisége, van még egy söröző és a Szabadságtér felőli oldalon egy csomó üzlet és magán-lakás. Arad két legszebb terén: Az Andrássy téren és Szabadságtéren és két élénk utcában: az Atzél Péter- és Vörösmarty-utcákban emelkedik e nagy épület négy homlokzata; körülötte az utóbbi időben renoválták, átalakították és újra festették, szóval mindenféleképpen csinosították a legtöbb magánházat, csak egyedül épen ez a nevezetes középület áll ott kopottan, fesletten és elhanyagoltan.

Ezen az állapoton végre segíteni kell: kívül-belül nagy átalakításokat igényel az épület. A Városi kávéház bérliójének tervei folytán, úgy látszik, komoly stádiumba jutnak azok a nagyszabású tervek, melyeket a színházépületben keresztül kell vinni. Az átalakítások egyformán illetik magát a színházat s egyben az épületben lévő Városi kávéházat is, tehát egyforma érdeke a városnak is, a bérliójének is. De nem hallunk arról, hogy a város kívülről is csinosítani legalább egy kicsit újra meszeltetni óhajtana az épületet, ez pedig épen olyan szükség, mint a belső átalakítás.

A város szerdai közgyűlése elé kerülnek azok az érdekes tervek, melyet a kávéház nyújtott be a városhoz és a tanács is javasol.

Több ízben megemlékeztünk már az aradi kávéházak és vendéglősöknek arról a törekvéséről, hogy ósdi és a közönség igényelnek már meg nem felelő helyiségeket átalakításokkal, izléses berendezésekkel modernizálják és ezzel hozzájáruljanak Arad nagyvárosias jellegének emeléséhez. A kávéházak ebben az egészséges versenyében nem maradhatott el *Fürst János*, a Városi kávéház bérliója sem, akinek megbízottja: *Masanszker Alfréd* a városi tanácshoz benyújtott beadványban a várostól, mint bérbeadótól nagyszabású, igen célszerű átalakításoknak sürgős elrendelését kéri.

A beadványban felsorolt átalakítások szükségessége dolgában a minap *Varjassy Lajos h.* polgármester vezetése alatt egy bizottság helyszíni szemlét tartott, melynek eredménye alapján a városi tanács most pártolólal terjeszti a kávéházi bérlió kérelmét a közgyűlés elé.

A kávéház átalakítását, amelyivel a színházi ruhatár célszerű elhelyezése és az ereklye múzeum európaias följárójának kérdése is megoldást nyerne, a bérlió tervei szerint a következő módon kellene fogatosítani:

Az Andrássy-téri nyitott teraszt a Szentháromság-szobor irányában három, esetleg öt méterrel, a nagy üvegtermet pedig a terrasz felé ugyanannyival kibővíteni kéri a bérlió, ami-ellenében hajlandó a kávéház Aczél Péter-utcai részéből hasonló terjedelmű részt színházi ruhatár céljaira átengedni. A terjedelmes színházi ruhatár a főbejárat baloldalán lesz s a kávéházból is nyílik majd ajtó a ruhatárba.

A kávéház belsejében a fölösleges falakat el kell távolítani s a konyhát a mostani kapualjba áthelyezni, míg az ereklyemúzeum és az Aradi Lloyd társulat helyiségeibe új lépcsőház vezetne, amelyet a mostani sörözősarnoknak a régi kapubejárat melletti terméből lehetne kiépíteni. A vasbetonból épülő új üvegcsarnok oly magasra emelkednék, hogy azon nyitott terrasz jutna a mostani Lloyd-helyiségnek is. A kávéház renoválását kiegészítené új azbesztpadió, átfestés, központi légfűtés és szellőztető, ami által a közönség igényelnek teljesen megfelelő, modern és díszes kávéház fog rendelkezésére állani.

Az összes átalakítási költségek mintegy 75.000 koronára rúgnak, amiből a kávéház költségeire 50.000 a színházra 25.000 korona esik. A kávéház bérliója hajlandó a költségek felét viselni, de ennek ellenében szerződésének meghosszabbítását kéri.

Aradvárosi törvényhatósági bizottsága nemcsak a nagyközönség, vagy a bérlió, hanem a város érdekében is cselekszik, amikor megszávazza az átalakítás költségeit, mert hiszen ezek a kávéház nagyobb bérösszege révén bőven megtérülnek.

A tanítónő szerelme.

Megszöktetett kisdíák.

Simli Mariska esete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Az alsó ausztriai S. Pöltenben, mint már tegnap említettük, rendkívül érdekes pört tárgyaltak. A vádlott *Büchel Friderika* negyvennégy éves nyugalmazott tanítónő volt, akit szöktetéssel és fajtalankodásra csábítással vádoltak. A különös eset részleteiről a következőket jelentik:

A tanítónő négy esztendővel ezelőtt, a mikor Zell községben volt alkalmazva, iskolai kirándulást rendezett a gyermekekkel. A kirándulásról *Szepeán Ferenc* tizenöt éves tanuló

nem tért vissza, nyoma veszett. Már néhány nap múlva híre terjedt, hogy a fiút a tanítónő szöktette meg és bujtatta el. A rendőrség nyomozást indított, mely azonban nem járt semmiféle eredménnyel.

Büchel Friderika közben nyugdíjba ment. 1905. decemberében látogatóban volt *Neu Seloban*, ott *Jakó* nővérénél. Ez alkalommal vele volt egy husz évesnek látszó fiatal ember is. A rendőrség igazolásra szolgáltatta fel az ifjút, a ki eleinte *Dumour Gastonnak* mondta magát és fel is mutatott egy keresztlevelet, mely erre a névre szólt. Később azonban bevallotta, hogy ő az a *Szepeán Ferenc*, a ki öt évvel ezelőtt eltűnt.

Hosszas faggatásra elmondotta az ifju, hogy a tanítónő szöktette meg és tartotta rejtve. Az akkor negyven esztendő nő beavatta a tizenöt éves gyermeket a szerelem misztériumaiba és rászoktatta a legraffináltabb gyönyörökre is, melyek nagy kárt tettek a gyermekifju testében és lelkében. Tobzódó kéjelgésben eltöltött hónapok után a tanítónő aggodni kezdett azon, hogy rá fognak jönni bünére. Előbb rábeszélte, hogy menjen zárdába és el is helyezte a belgiumi *Bureben*, az aszszumpcionisták kollegiumában. Ottan *Rómába*, majd 1904 májusában *Marseillebe* küldték, végül pedig egy zarándoktársaság hajóján *Jeruzsálembe* vitték. Hosszas bolyongás után az ifju aki közben mindig levelezett a tanítónővel, *Neu Seloba* került vissza, ahol *Büchel Friderika* újból rátette a kezét.

Szepeánnak a vallomása alapján *Büchel Friderika* ellen vádat emeltek szöktetés és fajtalankodásra csábítás miatt. A szenzációs tárgyaláson a tanítónő majdnem mindent bevallott.

Tanuként a fiatal *Szepeán* is kihallgatták, aki nagy nyíltsággal beszélt el mindazt a szerelmi csatározást, melyre a vádlott rábírta. A tanuvallomás során egyes drasztikus helyeken, a vádlott tanítónő hangos zokogásba tört ki.

A tárgyalás azzal végződött, hogy *Büchel Friderikát hat hónapi súlyos börtönnel* sújtották. A büntetést havonként egy böjtnappal szigorították.

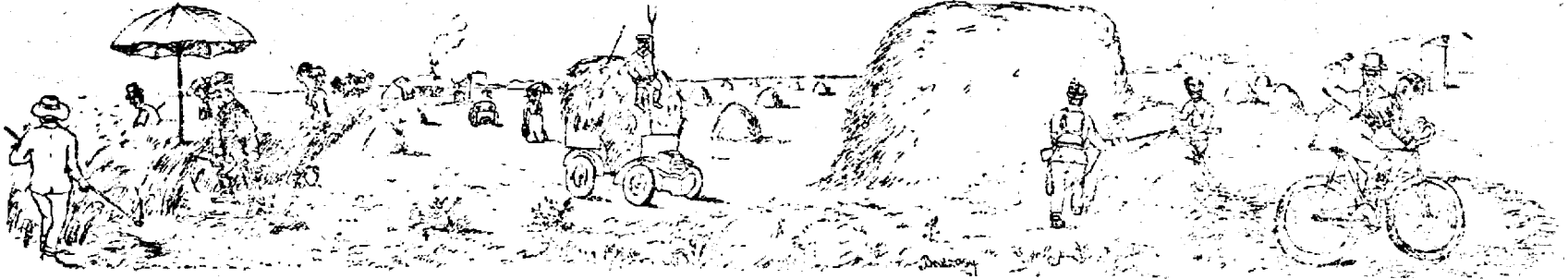
A szexuális patológia irodalmában gyakori eset, hogy idősebb romlott nők magukhoz csábítanak fejletlen fiúgyermeket. Tud a bűnkrónika cselédleányokról, a kik elemi iskolás gyermekeket szemelnek ki áldozatukul megrottván a kis fiúk lelki épségét és testi egészségét.

Még sokan emlékeznek *Simli Mariska* esetére. Ez az excentrikus nő — pár éve hunyt el — a ki papiruhában járt az utcán és kérésztü folyóiratok kiadásával is foglalkozott, halála előtt néhány hónappal magához csalt egy tiz-tizenkét éves fiúcskát, a kis *Glaubitz* bárót. *Simli Mariska* ugyszólván fogva tartotta lakásán a fiúcskát, a kit egy pillanatra se bocsátott el. Az áldozat nagyanyja csak a rendőrség segítségével tudta kiszabadítani *Simli Mariska* megrottó köréből kis unokáját, a ki a gyermekkorához nem illő élvezeteket hosszas betegséggel színylette meg.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi hivatalszolgák betegsegélyző és temetkezési egyesülete f. hó 8-án, vasárnap délután 3 órakor *Andrássy-tér 8. sz.* tartja rendes választmányi ülését. Értesíti az elnökség mindazokat, akik az egyesületbe tagul belépni óhajtanak, hogy július 1 től október 1 ig a beiratási díj alól felmentetnek.

Arató-sztrájk.

Hogy sztrájkol a paraszt,
Régóta tudjuk azt.
A buza lábán áll
Az uri nép kaszál.

A nap szörnyen meleg
És csipnek a legyek,
Ha ily nagy a derű:
Napernyő célszerű.

Tarlón mozdul a rög,
Automobil töfög,
S a büszke földesúr
A vasvilláho' nyúl.

Hol láthatsz kéve-sort:
Buzát tőf-tőfre hord,
S hol áll ispáni lak:
Buzát ismét lerak.

Csendőr áll szótlanul
És puskájáho' nyúl,
Ha cucilista jó,
Ó püff! — beléje lő.

Más két csendőrlégény
Kazlat csinál szegény:
Villában van hiány:
Kévet szuronyra hány.

Acélos, szép magot
Egy sportsman nyomtat ott;
Biciklit egyre hajt
És közben felsóhajt:

Lennék mokány paraszt,
Megszoknám még csak azt.
Ölelnék szende nőt,
Sok szép marokszedőt.

Melyen harisnya nincs,
A boka drága kincs,
Bár látnék egy kicsit,
De nőcske nincsen itt.

Az idealomért
Áldoznék drága vért,
Ha mint marokszedőt
Látnám a drága nőt.

Látnám a fess bokát,
Szerelmem főökát:
Hogy aldanálak én,
Sok sztrájkoló legény!

A Fejérváry-kormány ügye.

Nem helyezik vád alá.

Wekerle védi a tisztviselőket.

Vita a képviselőházban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7

A koalíciós kormány és többség tul-
esett ma azon a kényesnek tartott kér-
désen, mely elé azok a törvényhatósági
kérvények állították, melyekben a *Fejér-
váry-kormány vád alá helyezését* kéri a
Házhoz intézett feliratok. Ezt a kérdést
elejétől fogva kemény diónak tartották és
a politikai időjósok jóelőre megmondották,
hogy nagy viharok magvát hordja méhé-
ben. A jóslat nem vált be: nagyon könnyen
és aránylag simán elintézték ma a
dolgát — egyelőre.

A Ház mai ülésének vége felé kerül-
tek napirendre a kérvények. A padok és
a karzatok egészen megteltek, feszült ér-
deklődéssel várták a színjátékot lent is,
fent is.

A kérvényi bizottság halogató javasla-
tával csak Olay Lajos szállott szembe, a
ki külön indítványt tett nemcsak a Fejér-
váry-kormány, de az általa kinevezett *fi-
tisztviselők ellen is*, akiknek elmozdítását
követelte. *Wekerle Sándor* miniszterelnök
visszautasította Olay javaslatát és meg-
védte a tisztviselőket az üldöztetés ellen.
Nagy többséggel így is határoztak.

Felelt a miniszterelnök *Vlád Aurél* in-
terpellációjára is, amelyben a Fejérváryék
által kinevezett tisztviselőknek állami pén-
zen való végkielégítését feszegette. *Wekerle*
válaszát az egész Ház tudomásul vette.

A képviselőház ülésének ezen részéről
a következő tudósításunk számol be:

Vita a vád alá helyezéséről.

Szünet után *Zakariás János* előadó fölso-
rolja a törvénytelen kormány egyes tagjai el-

len fölmerült panaszokat és vádakát és kije-
lenti, hogy a kérvények ei sem mondják mind-
azokat a séreimeket, amelyeket a *Fejérváry*
kormány eikötelt. Etörvényesértéseknek meg-
torlatlanul maradni nem szabad. (Ugy van.)
A politikai felelősségre vonásra már nincsen
szükség, mivel a volt kormány megbukott és
helyét a törvényes nemzeti kormány foglalta
el. Ezután a jogi felelősségről szólt, amelyre
nézve a kérvények nem merítik ki a Fejér-
váry-kormány bűneit. Ezért azt javasolja, hogy
adják ki azokat az igazságügyi bizottságnak,
amelyet utasítani kell, hogy *tegye meg a meg-
torlás iránt az intézkedéseket*. Az alkotmányjogi
biztosítók megszerzése végett a kérvények-
nek a belügyminiszterhez való utasítását is kéri.

Olay Lajos kifejti, hogy az előadó végkép
meggyőzte őt a Fejérváry-kormány vád alá he-
lyezésének szükségességéről és hogy a *volt kor-
mány által kinevezett bírákat, ügyészeket és más
tisztviselőket el kell bocsátani*. Ezért a következő
határozati javaslatot nyújtja be:

1. Utasítsassék a kormány, hogy a kép-
viselőháznak tegyen előterjesztést, hogy a
főnállott *Fejérváry-kormány tagjai személyen
ként*, a kérvényekben, úgy a többi fölhozott
és még fölhozandó közjogi indokok alapján
vád alá helyeztessenek.

2. Indítványozom, minthogy a nemzet
valódi érdekeivel, alkotmányunk biztonságá-
val össze nem fér, hogy azon *magasabb ál-
lásu köztisztviselők*, akik a főnállott-kormány
alkotmányszegő és törvénytelen műveleteit
politikai felelősség terhe alatt első sorban se-
gítették elő és hajtották végre és e célból
ama kormánytól magasabb és bizalmi állást
fogadtak el, — a mai alkotmányos kormány-
zás alatt tovább is ez állásokban megmarad-
janak és tisztii hatóságot gyakoroljanak;

minthogy a *szövetkezett pártok választó-
bizottsága ezen éköt irányadóan kimondta* és
a mai alkotmányos kormány az elv gyakor-
lati megvalósítását erőlyesen megkezdette és
e fölfogás és eljárás a nemzet közmeignyug-
vásával találkozott;

minthogy az egyik magasabb állású közt-
tisztviselő eltávolítása, a másikkal pedig
tisztii állásban való meghagyása *személyvölá-*

gatás természetével bír, a személyvöláogatás
pedig az elvi és alkotmányos álláspont ko-
molyágában való hitet és bizalmat megren-
diti és egyu tal rossz példát nyújt a jövőre:
*ezen okoknál fogva a Fejérváry-kormány
által kinevezett magasabb állású köztisztviselők
mindannyian állásuktól haladéktalanul mozdít-
tassanak el*.

Olay Lajos,
országgyűlési képviselő

Elnök berekeszti a vitát.

Wekerle Sándor miniszterelnök szólal föl.
és mindenekelőtt *Olay indítványának elvetését
kéri*. A kérvényi bizottság javaslatához a kor-
mány nevében hozzájárul, de *határozottan ál-
lást foglal az ellen, hogy az előző kormány által
kinevezett tisztviselőket elmozdítsák*. A kormány-
nak a tisztviselői állás megerősítése a célja és
nem a gyöngítése. A tisztviselőket csak a tör-
vény és fegyelmi szabályzat szerint lehet fele-
lősségre vonni, másként nem. A tisztviselők
között igen sokan vannak, akik csak a ért tar-
tották meg állásaikat, hogy a nagyobb tör-
vénytelenégeket megakadályozzák és tették
ezt az *ellenzéki ve érfirfiak kérésére*. Elögendő
a miniszteri felelősség kérdésének eldöntése.

Elnök elrendeli a szavazást. A Ház tul-
nyomó többséggel elfogadta a kérvényi bizottság
javaslatát és *elveti Olay indítványát*.

A tisztviselők végkielégítése.

Ezután *Vlád Aurél* interpellál a Fejérváry-
kormány embereinek *állami pénzen való kielé-
gítése* ügyében. Az állam pénze — ugymond —
nem arra való, hogy ilyen célokra elpocsó-
kolják.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti
hogy alaptalan az az állítás, mintha közte és a
volt miniszterelnök között vagy a koalíció és
*Fejérváry között valami megállapodás jött volna
létre* az előbbi kormány által kinevezett tiszt-
viselők hártalanítása ügyében. Fejérváry szóba
hozta ugyan ezt a kérdést, de a koalíció nem
volt másra hajlandó, mint amennyit a törvény
és a szabályok megállapítanak. Én — ugymond
a miniszterelnök — Fejérvárytól csak az ál-
lami dotációban megállapított *rendelkezési ala-
pot vettem át*, nekem más rendelkezésemre álló

összeg nincs és nem is lesz. Én semmi más pénzt Fejérvárytól nem vettem át és nem kaptam meg. Ugy tudom azonban, hogy *Fejérvárynál voltak privát adományok*, amelyek, hogy honnan és hogyan eredtek, azt nem közölte velem és nincs is hozzá közöm. Lehet, hogy ezeket az összegeket használta föl Fejérváry a tiszviselők kielégítésére. Emlegette ugyan, hogy közölni fogja velem az erre vonatkozó adatokat, de ez nem történt meg.

Vlad Aurél és a Ház tudomásul vették a miniszterelnök válaszát.

Gül-Baba a városházán.

Éljen az adó!

Amikor nagy a meleg.

Arad, július 7

Színház az Olympus. Szűkebb színhely az olympusi Marospart. A hullámok egy a Neptun-fürdőhöz hasonlatos fürdőházat ringatnak. Kifeszített kötélben egy pár vizes lepedő lóg. Hogy kikre fogják rátergetni, az egyelőre titok, amelyről csak a titkár adhatja felvilágosítást. A fürdőház falain ilyen felírás táblák lógnak: „A fürdőruhákat és a víztüsröt ellopni rendőrileg tiltva van.” Idő: 1906 július 6-ika. Mondjuk, hogy déli tizenkét óra, habár meglehet, hogy már elmúlt. Jupiter épp ebben a pillanatban lép ki a vízből. A fürdőház ajtájában Merkur alakja lesz látható. Jupiter barátságos kézmozdulatot tesz, ami azt jelenti, hogy: hozta Jupiter, de azt is jelentheti, hogy vigyen el a sánta Vulkan. Természetesen beszédbe elegyednek, mert az Olympuson se tudnak halgatni az istenek.

Merkur (megemelve szárnyait): Aláoszolgája Jupiter ur!

Jupiter: Jupiter hozta, Merk ur. (Bizalmasan) Mi ujság odalenn?

Merkur (félvállról): Bah, illetve Bacchus, semmi. A Salacz parkban csókolóztak és a férfi azt mondta, hogy úgy érzi magát, mintha a menyországban volna.

Jupiter: Nagyon melege lehetett a szegénynek. Meleg van, dühöngő meleg van. Most fürdöm tízedszer egy évezred óta és még mindig melegem van. (Nyájasan.) Merk ur, döngölje meg a hátamat . . . (Némi szünet után) Egyébként mi ujság?

Merkur (Félre): Vén kéjenc. (Fenhargon): Holnap kétszeres közigazgatási ülés van. Sajnálom szegény Károlyi Gyulát. Olyan meleg, olyan nagyon meleg van és — dupla közigazgatási ülés van.

Jupiter: Mit beszél maga nekem rimekben Merk ur? Illik ez egy merkantilistához?

Merkur (Kissé zavartan): Hát tudja Jupiter ur . . . tudja . . . érdeklémben volna egy kissé lehűteni a levegőt. Tudja, szivességet szeretnék tenni a grófnak. (Fokozott zavarral.) Tudja, Jupiter ur, az unokatestvérem nagybátyja feleségének öcsöcsé pályázik a legközelebb megüresedő . . .

Jupiter: Mért nem szól? Ezt a szivességet megtehetem. Szóljon Jupiter pluviuszak, hogy holnap reggelre csináljon egy kis esőt. A Rácfortálynál kezdje . . . Aztán keresse meg az északi szelet és mondja meg neki, hogy ha felpukkad is, hát fujnia kell ilyen szivességet csak megtehetünk a grófnak.

Merkur: Grácia . . . grácia . . . Jupiter ur határozatát még ma kézbesitem Kádas Kálmánnak, azzal, hogy tekintettel a gróf érdekeire, csak birtokon kívül felebezhető. Meg kell akadályozni, hogy a város esetleg prejudiciális pert indítson annak megállapítására, hogy az eső és szél nyáron bejöhete-e a városba?

Jupiter (hahotázva): Helyes, Merk ur . . . De előbb tudakozódjék Kossuth Francinnál, hogy mikép kell ezt megcsinálni? . . .

Most pedig szálljunk le az Olympusról és konstatajuk, hogy Jupiter ura a szavának. Olyan kellemes hűvös idő volt ma, hogy igazán kedve telhetett benne a grófnak. A Neptun fürdő látogatói káromkodtak ugyan de ha nem tetszett nekik, hát indítsanak prejudiciális pert.

Közigazgatási bizottsági ülés a megyén és a városnál. Ott délelőtt, itt délután. Nem csekélység még egy háromszoros főispánnak sem. A megyén még megjárja valahogy. Farkas Győző egyszerűen kijelenti, hogy x százezer és y száz korona folyt be egyenes és nem egyenes állami adókban. Aztán slussz: „az ülést bezárom.” De oh, a város, a város: Kádas Kálmán, aki csak ilyenkor debütálhat, előszedi a leglehetősebb ügyeket is. És referál, referál, referál . . . Hiába, mégis csak a vármegye a mi ősi bástyánk.

Jönnek az urak. Reicher Károly állig begomboldozva. A világot sem akarja megsérteni a hivatalos titkot. Még arra a kérdésre sem, hogy: melege van-e? — nem meri elárulni a véleményét. Mülek Lajos mint közjegyző jelent meg. Nézik, hogy miféle változás van rajta? Semmi, csak épen egy fehér nyakkendő és egy fekete tű. Eddig csak fekete volt a nyakkendője és még feketébb a tüje. Itt vannak, Szokolczay Lajos az ügyész, Kelter Izó a főmérnök, Farkas Győző a pénzügyigazgató, Kellner György az állatorvos . . . Itt vannak mind, akiknek az a kötelességük, hogy így szóljanak:

— Tekintetes közigazgatási bizottság, havi jelentésemet a következőkben terjesztem elő . . .

— A főispánnak külön karosszéket helyeztek a terembe. Kényelmes nagy karosszék; be éfér egyszerre a város és a megye főispánja.

Nyílik az ajtó. Az urak tiszteletteljesen emelkednek fel. Károlyi Gyula gróf barátságosan bólint. Az a bizonyos sötétszürke császárcabát van rajta, sárga mellény és zöld nyakkendő, amely kényelmesen lóg le a gallérról. Azóta sok akta született már meg a főispán íróasztalán . . .

A gróf leül és Kádas Kálmán előveszi a polgármester jelentését. De várjunk csak Mülek Lajos szót kér.

— Az adóügy — suttogják és Farkas Győző összerézzen. Kilenyi János nem különben.

A legnagyobb bajok lesznek. Mülek Lajost, az oroszánt küldték ki, hogy szétmarcangolja a két urat. Már készülnek is a temetésükre. Kár, hogy nincsen papi tagja a bizottságnak . . .

Farkas Győző behunyja a szemét, Kilenyi táncoltatja lábait és . . . és tetszik ismerni a *Gül-Baba* című nagyobb sikert aratott operettnek első felvonását? Azt, amelyben Gül Baba és a budai Ali pasa váltanak szavakat. Épp így folyt le ez a jelenet is. Mintha Szendrey Mihály rendezte volna.

— Hurik csóko gassák a szemöldökeidet, óh vitéz Ali pasa Farkas Győző.

— Hebron rózsái vakargassák talpadat, óh jámbor Gül Baba Mülek Lajos.

— Szende szűzek kenegessék hátadat, óh Ali pasa Farkas Győző.

— Legyenek a tiéd Krivány összes kincsei, óh szentéletű Mülek Lajos.

— A menydörgős menykő már száz lépésről kerüljön ki téged, óh vitéz Ali Farkas Győző . . .

— A legjobb husos fazekakból egyed ebédedet, óh szentéletű Gül-Mülek Lajos.

Denikve kisült, hogy az adókat sohasem emelték, hogy Blaur nevű pénzügyi titkár nem is létezik, adókövető bizottság soha nem is volt és hogy az adót még fel se találták. Mert hát Mülek Lajos tegnap ott volt és látta és hallotta Persze tegnapelőtt nem volt ott, tehát nem látta és nem hallotta.

Mindégy, az igazság tomló örömeiben akkor is, ha a szentéletű Gül Baba és a vitéz Ali pasa összeülnek. Ezt a kedvtelésüket nem is rontotta el senki.

A csókok elcuppantak és következtek a jelenté-

sek: polgármesteri, adóügyi, főorvosi, állatorvosi, foghízi és a többi . . .

Am nem azért volt ott Kádas Kálmán, hogy az ülés ezek után véget érjen. Borzadva látták előtte a sok aktát. Csupa kórházügy. Felelevenítették a régi anekdotát: A budapesti kerepesi út olyan, mint az élet: az elején színház, a közepén kórház, a végén temető. A közigazgatási bizottság ülés már nem olyan, mint az élet. Ez csak kórház, kórház, és kórház.

De a végén a változatosság kedvéért volt más is.

Kilenyi János adóügyeket referált. Szóval kórház, kórház és adó Bizony mostanság ilyen az élet.

Öt órára befejezték. Reicher Károly mély hallgatással távozott, Mülek Lajos és Farkas Győző pedig tovább kedveskedtek egymásnak.

— Fizessed ki az aradi kereskedők összes adóját, óh szentéletű Gül Mülek Lajos . . .

— Vátsad meg a lovasutat a mérlegszerű adósságokkal, óh vitéz Ali Farkas Győző . . .

Károlyi Gyula gróf pedig mosolygott és megtörülte a monokliját.

Földesurból béres.

(Paraszt, aki Tolstojt olvassa.)

— Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 7.

Biranya déli részének érdekes szenzációja van néhány nap óta. Tegnapelőtt meghalt a délbaranyai Iglánta pusztán egy 70 esztendő öreg béres, aki az egész vidéken nagy tiszteletnek örvendett. Okos ember hírében állott. Mogorva visszahuzódó természetű ember volt, de azért nagy becsülésben volt része.

A napokban betegeskedni kezdett s alig mozdult ki kamrájából, ahol tegnapelőtt éjszaka meg is halt. A kamrát másnap kizárták s ekkor érdekes titoknak jöttek a nyomára. Az egyik szekrényben megtalálták *Kant* filozófiáját s *Tolstoj*-nak csaknem összes műveit német nyelven. Hogy az öreg béres csakugyan olvasta a könyveket, bizonyítja, hogy Tolstoj *Unsere Armen und Elenden* és *Meine Beichte* című munkáiban számos, az öreg kezeléséről eredő jegyzetet találtak, amelyek nagy alaposággal szólnak a tárgyhoz.

A „*Meine Beichte*” című könyv végére ez volt írva:

— Magam is ezen procedurákon estem keresztül. Én, kinek neve nem Istvángli János, hanem *Alfonz Rauttenbach*.

Azonkívül számos elsárgult írást, sok jegyzéket találtak az öreg béres kamrájában.

Hogy a titokzatos *Rauttenbach* Alfonz mikor és mily körülmények között került a pusztára, arra senki sem emlékszik. Az eset titokzatoságát növeli az is, hogy egy öreg lovász állítása szerint Iglánta pusztának és környékének valamikor *Rauttenbach* nevű földesura volt.

Az öreg béres soha senkinek nem mondott semmit multjáról s ha visszavonult kamrájába, bezárkózott, de ezt arra magyarázták, hogy az öreg különködő természetű volt s nem igen szerette az emberek társaságát. Gyakran világosságot láttak kiszivárogni éjszaka kis kamrájából; valószínű, hogy a titokzatos ember az éj nyugalma olvasásnak szentelte s az éjcsendjében olvassatta kedvelt filozófusait.

Most, hogy halála bekövetkezett, mindenfelé a titokzatos ember multjáról folyik a szó, aki csodálatos, szinte apostoli megadással tűrt sorsát, amely egykor, ki tudja, nem e ragyogás és jólét között indult?

Maga a hatóság is vizsgálatot indított, hogy az öreg béres multjára világosságot vessenek.

Ahasvér Béla.

1. És lén reggel és lén este: és ő elfelejté megírni a levelet.
2. Jövének pedig a Hióbiárek hozói: Elveszett Budapest!
3. És jövének ismét a Hióbiárek hozói: Elvész Arad is.
4. Elindula erre a vándor és jöve Aradra és körülnézvén itt, látá, hogy nagy fordulás történt a szivekben. Lemonda annakokáért az aradi mandátumról, mint lemondá a nagyváradiról. És elméne Pestre.
5. Fellepe azért ismét és lén neki ellenséges jelöltje egy Bötvs névezetű férfiú.
6. És Bötvs, akít támogata *Justh Gyula* is, elvivé a győzelem pálmáját.
7. Botyong pedig azóta országszerte Ahasvér és nincsen nyugovása. És keresi elveszített mandátumait

Vámháborunk Szerbiával.

Wekerle a határozatról.

Rakovszky a külügyminiszter ellen

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7

Ausztria-Magyarországnak Szerbiával való vámháboruja dolgában *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma két interpellációra oly választ adott, amely semmiképen sem nyugtathatja meg a magyar közvéleményt és amely nem hártja el a kormánytól azt az alapos gyanút, hogy vétkes mulasztást követett el akkor, amikor nem igyekezett elejét venni ennek az idegen érdekekért folyó konfliktusnak. *Wekerle* válaszában csak annyit mondott, hogy az ország érdekében a szerb határozat el kellett rendelni. Ha a dolog nem volna annyira komoly, nevetni lehetne ezen a kijelentésen. Az ország érdeke igen tág fogalom, amelybe mindent bele lehet foglalni, de amelylyel így általánosságban odavetve semmi sincs magyarózva. Vagy elfelejtették volna már a koalíció táborában, amit annyiszor ostromoztak, hogy t. i. a volt kormány is minden intézkedését ugyancsak az ország érdekével indokolta, anélkül, hogy ezzel az intézkedést — ha nem volt jogos — a törvényesség színezetével fölrüházhatta volna! Ha a kormány a Skoda-gyár mögött rejtőző hatalmasságokkal nem akart vagy nem tudott megküzdeni, hát legyen legalább őszinte és vallja be, hogy ezután is áldozatot hozunk osztrák magán-

érdekekért, most is szükségesnek és hasznosnak kell mondanunk azt, amit valójában magunk is károsnak és elítélendőnek tartunk.

A szerb konfliktussal foglalkozott ma a magyar delegáció zárülésén is, ahol a külügyminiszter megbízottja kijelentette, hogy *Goluchovski* mindenben a két kormánnyal egyetértőleg járt el ebben a kérdésben. A dolog veleje tehát ismét az, hogy koalíciók zugolódnak és föl is szólnak az észszerűtlen politika ellen, de a vége mégis csak az, hogy — tudomásul vesznek és megszavaznak.

A vámháboru újabb fejleményeiről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

Wekerle nyilatkozata.

A képviselőház mai ülésén *Zboray Miklós* a szerb vámháboru miatt interpellált és tiltakozott az ellen, hogy *Goluchovski* gróf külügyminiszter a delegációban szenvedett vereségéért Szerbián álljon boszút. Kérdi a kormányt, miképen áll ez az ügy?

Bedőházy János ugyanebben a tárgyban intéz kérdést a miniszterelnökhöz.

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy a szerb politika tekintetében itt véleménykülönbség nincsen. Nemcsak a függetlenségi párt barátságos a Balkán államokkal szemben, hanem minden párt helyesli a Balkán államok fejlődését a státusz kvó föntartásával. A mi magyarországi szerbeinkre való tekintetek azonban nem irányíthatják külügyi politikánkat. Mi boszupolitikát nem követünk és a magyar kormányt nem befolyásolta a külügyminiszter. A magyar kormány nagy sajnálattal kénytelen volt az ország érdekében a határozat elrendelni. A külügyminiszter egészen korrektül járt el ebben az ügyben a magyar kormánnyal szemben.

Zboray Miklós felszólalása után a Ház tudomásul vette a miniszterelnök választát.

A vámkonfliktus a delegációban.

A magyar delegáció ma délután 3 órakor tartotta Bécsben zárulását *Barabás Béla* elnöke alatt. Jelen voltak *Goluchovski* gróf, *Burián* báró és *Pitresch* lovag közös miniszterek, a magyar kormány részéről *Zichy Aladár* gróf és *Jekelfalussy Lajos*.

Semsey László jegyző fölolvasta az osztrák delegáció átiratait, amelyekből kitűnik, hogy a határozatok megegyeznek a magyar delegáció határozataival.

Ezután *Rakovszky István* kért szót. Nem akarja feszegetni, igazat mondott-e *Goluchovski* gróf a szerb kérdésben, de annyi tény, hogy megbízhatlanságát és ügytelenségét újból bebizonyította. A szerb félhivatalos lap azt mondja, hogy *Goluchovski* azért rendelte el a határozat, mert azt kérte a szerb kormánytól, hogy amíg a szerződéses tárgyalások folynak és a provizorium fennáll, addig az ügyrendelés körül ne történjék semmiféle intézkedés, vagyis hogy az ügyeket *Skodánál* rendezje meg. A közös külügyminiszter tehát Ausztria érdekében olyan lépést tett, amely határozottan hátrányos Magyarországra néve.

Müller László külügyminiszteri osztályfőnök *Goluchovski* megbízásából azt felelt, hogy a külügyminiszter nem egyedül intézkedett, hanem a két kormány megegyező megállapodása alapján és hogy tényleg nem feszítette az ügyrendelés dolgát. Csak azt kérte, hogy a provizorium ideje alatt ebben az ügyben függesztessék föl az intézkedés. A kereskedelmi szerződési tárgyalások félbeszakításának az volt az oka, hogy a tárgyalások fölvételekor Szerbia más álláspontot foglalt el, mint a monarchia két állama.

Rakovszky István nem veszi tudomásul a választ és újból hangsúlyozza, hogy a külügyminiszter meg nem engedett pressziót gyakorolt egy külállammal szemben.

Barabás Béla elnök ezután elrendelte a szavazást, amelynek eredménye az volt, hogy a választ nagy többséggel tudomásul vették.

Barth Lulu

és a mágnások.

(Egy adat a sajtópanamához.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Senki sem tagadhatja, hogy Aradnak sok a nevezetes alakja. Allg vetődnet fel a fővárosban, az országban, sőt sokszor a külföldön is olyan panamás botrány, vagy másfajta szenzációs esemény, amelyről előbb-utóbb ki ne sültne az aradi vonatkozás, legtöbbször azon a réven, hogy a benne szereplő emberek vagy aradi származásúak, vagy itt jártak és ismeretek ezen a tájon.

A külföldön is sokat szereplő „nevezetes” aradi alakok egyikéről: *Barth Lajos*, illetve „Lulu” egykori szabómesterről zengi ma a P. H. a fiumei eset kapcsán, *Naiv mágnások* címen a következő éneket:

Abból az alkalomból, hogy a fiumei kormányzót néhány kétségbeesett alak mezpumpolta, nem árt egyetmást elmondani, bizonyosságul annak, hogy mágnásaink egyrésze milyen naiv és hogy mennyire felül néhány „hirlapirónak”. Bizonyos időközökben egyes külföldi városokban holmi magyar újságírók lapot alapítanak. A német, francia vagy angol nyelven megjelenő zuglapok, amelyeket azonban a külföldi városokban, amelyekben megjelennek, az ördög sem ismer, rendszerint képeket is adnak. Ezek az illusztrált újságok abból a célból csinálódnak, hogy néhány magyar mágnáson erőt vágjanak. A szándék a legtöbb esetben sikerül is.

A szerkesztő, aki persze magyar ember, lapja első vagy második számával Budapestre zónázik a tanyáját itt ülti föl. Megérkezése után a kiszemelt naiv mágnásoknál teszi tiszteletét a lapját, amelyben nemes urak arcképei láthatók és azok életrajzai olvashatók, tiszteletteljesen bemutatja. Nagy bőbeszédűséggel meséli el, hogy az újság az illető külföldi városban mennyire el van terjedve és hogy olvasói a legelső körökből valók. A királyi ház is becses figyelmére mutatja. Mikor ezt elmondja, azzal áll elő, hogy az illető mágnással kívánna foglalkozni, mert úgy vette észre, hogy a külföldi magas uraságok erősen érdeklődnek a magyar mágnások kiválóságai iránt.

A főúr, aki mindezeket hallja, s aki egy-egy tisztességes budapesti újságíróval szóba sem állana, szívesen fogadja a redaktort s szolgálataira áll, mert boldognak érzi magát, hogy az idegen országbeli magas arisztokrácia és az udvar figyelmét magára terelheti. Így történik, hogy a nyilvánosság kizárásával megjelenő lap nemsokára arcképét és életrajzát adja, bemutatván kastélyát is, a berendezéssel egyetemben. A naiv lélek, aki az ilyesmibe belemelegy, az anyagi áldozatot is meghozza és eszébe sem jut, hogy alaposan becsapják. A lapról persze sem itt, sem megjelenési helyén nem tudnak semmit s csakis a budapesti mágnások körökben jár kézről-kézre, ahol rettenetes komolyan veszik.

Hogy az ilyen módon eljáró és a naiv mágnásokat pumpoló szerkesztők között milyenek akadnak, annak illusztrálására fölhozzuk, hogy pár évvel ezelőtt egy megbukott magyarországi szabó alapított Berlinben egy ilyen lapot.

Az irni is alig tudó szabó Budapestén fényes üzleteket kötött s annyi mágnás arcképet kötött, hogy szinte sok is volt. És mikor más urat egy egy ismert főurhoz be sem bocsátoték, akkor a szabóból vedlett szerkesztő szívesen látott vendég volt, mert elhitték neki, hogy zuglapját maga a német császár is figyelemmel kíséri és abból ismeri meg a magyar mágnásokat és azok családjait.

Ha tehát ilyesmi bizonyos időközönként meg megtörténhetik, nem igen lehet csodálkozni azon, hogy a fiumei kormányzó komolyan vette azt a bandát, a melynek célja az ő megpumpolása volt, s amely ugyancsak derekasan dolgozott

Vallás-vita a t. Házban.

Interpelláció Apponyihoz.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7.

Az országos középiskolai tanáregyesület vasárnapi közgyűlésén a kultuszminiszterium képviselője, *Barkóczy Sándor* báró miniszteri tanácsos azt a föltűnést keltő nyilatkozatot tette, hogy az ország középiskoláiba fokozott mértékben be kell vezetni a keresztény felekezeti szellemet. A szabadelvűnek mondott kormány képviselőjének kijelentése sok helyütt visszataszítást szült, mert joggal olybá vették, mintha ebben a fontos közoktatásügyi kérdésben a kormány álláspontját juttatta volna kifejezésre.

Halász Lajos függetlenségi képviselő ezért ma interpellációt intézett a kultuszminiszterhez, hogy tisztázzódjék az a kérdés, vajjon a miniszter megbízásából mondta-e *Barkóczy* a föltűnést keltő nyilatkozatot? *Apponyi Albert* gróf kultuszminiszter nyomban kijelentette, hogy a miniszteri tanácsos csupán a saját nézetét nyilvánította, mert a kormány tagjai távol állanak attól, hogy a vallásszabadságon sérelmet ejtsenek.

A közoktatásügyi kérdés elintézéséről, amelynél ismét kivillant a koalíciók érzelmeinek és gondolkodásának egységesége, az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A képviselőház mai ülésén *Halász Lajos* a következő interpellációt intézte *Apponyi Albert* gróf vallás- és közoktatásügyi miniszterhez:

Van-e tudomása a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak arról, hogy július hó 2-án az országos középiskolai tanár-egyesület 40. évi közgyűlésén *Barkóczy Sándor* báró miniszteri tanácsos, aki a tanárok ünnepi gyűlésén, mint a miniszter képviselője jelent meg, olyan nyilatkozatot tett, mely szerint a jövőben a középiskolákba felekezeti és pedig kizárólag keresztény felekezeti szellemet fokozottabb mértékben kell bevinni?

Ha igen, hajlandó-e a miniszter felvilágosítást adni az iránt, hogy *Barkóczy Sándor* báró eme nyilatkozatot, — mely egyenes támadás a lelkiismereti és vallásszabadság ellen, — a saját, vagy a miniszter ur nevében tette-e?

Interpellációja megokolásában *Halász* kifogásolja, hogy a miniszteri tanácsos a keresztény szellemű közoktatásügy mellett tört lándzsát.

Ugron Gábor: Hát mit tegyen? Nem keresztény államban vagyunk?

Benedek János: Nem, a kereszties lovak kora lejárt! Szabad államban vagyunk! (Órlás! zaj.)

Halász Lajos: *Barkóczy* báró beszédén minden magyar ember megütközik.

Zboray Miklós: Ehhez nagy önhittség kell!

Halász Lajos végül a kultuszminiszter nyilatkozatát kéri e kinos ügyben.

Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy *Barkóczy* bárót megbizta ugyan a miniszterium képviselőjével, de *Barkóczy* a szóbanforgó beszédet nem az ő tudtával és nem az ő megbízásából mondta el. A kormány nem fogja megtagadni azt a történelmi tényt, hogy hazánkban és egész Európának civilizációja a kereszténységen épült föl. (Taps.) Másrészt azonban a felekezeti kényszerítés az iskolába való bevitelt nem engedi meg. A kormány tagjairól nem lehet föltételezni, hogy a vallásszabadságot meg akarják sérteni. Nem is akadna a Házban senki, aki támogatna olyan kormányt, amely a vallásszabadsághoz hozzányul. (Élénk helyeslés és taps.)

Halász Lajos és a Ház tudomásul veszik a választ.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: *Orpheus a pokolban*, operett. Este: *Gyöngyélet*, bohózat.
Hétfő: *A vasgyáros*, színmű. Ernyel János vendégfőléptével. (Zóna előadás.)
Kedd: *Gül-Baba*, operett.
Szerda: *A koldusgróf*, operett.
Csütörtök: *Sabinók elrablása*, vígjáték.
Péntek: *Constantin abbé*, vígjáték. Ujházi Ede vendégfőléptével.
Szombat: *Pont-Biquet család*, színmű. Ujházi Ede vendégfőléptével.

Gyöngyélet.

— Bemutató előadás. —

Édes Olgicám, látod, mily kimondhatatlanul imádlak! Már éjjel is elmúlt és, ahelyett, hogy a *Lajos* szerint bájos fejcskémét fehér ágyam csipkés párnájára hajtanám, itt ülök a himzöaszta mellett és a gázlámpa sárga fényénél gondolatban veled tracsolok. És ami a föl — titokban. Már utközben elhatározássá erősödött bennem az az eszme, hogy még ma levelet irjak neked. Muszáj vagyok, drágám, mert a mai tapasztalataimat okvetlenül közölnöm kell veled.

Ja! persze te még nem tudod, hogy mit jelent itt ez az „utközben”? Hát, kérlek szépen, ma este színházban voltam és amikor hazafelé mentünk, már akkor az járt eszemben, hogy, ha török-szakad is, neked még ma levelet kell írnom. Most, hogy már tudod az „utközben” jelentőségét, rátérek arra, ami egész lényemet foglalkoztatja. A színház...

A színház... Csak azt sajnálom, hogy nem voltál velem. Tudod, édesem, a mamáknak sejtelmük sem volt arról, hogy micsoda darab a *Gyöngyélet* és így elvittek engem is a nyári színházba. Mondhatom neked, hogy ennyit még soha életemben nem élveztem! Mama meg csak izgett-mozgott a helyén, félszemmel pedig mindig engem nézett. Mikor azután látta, hogy már ugy sem lehet a dolgon segíteni, belenyugodott a változhatatlanba és ő is kacagott, de úgy, hogy a könnyei is potyogtak. Mi még csak túrtöztettük egy kicsit magunkat, de a férflak! — nohát azok egyszerűen dültek a nevetéstől. Képzelted...

Az elein, édesem, nem történt semmi fontosabb, minthogy egy ezredes (*Várnay*) elrontja a gyomrát megszózott krémmel és... és rosszul lesz. Legalább azt hiszem, hogy nagyon rosszul volt, mert hirtelen leeresztették a függőnyt. De már az első felvonásban szerepel *Jean Dubois D'Ombelles* (*Delly*), vállig érő, szőke hajú lírai poéta, akit besoroztak katonának. Ez a fiatalember, kérlek szépen, annyira poéta, hogy még az evést is undorító prózai

dolognak tartja. A mamája (*Bácsné*) külfönből azért hívta meg az ezredest és ezzel együtt *Daumel* hadnagyot (*Beregi*), hogy kegyeikbe ajánlja a berukkolás előtt álló fiát. De amíg ennek sikerült a katonatisztek legteljesebb ellenszenvét kivívnia, annál inkább megszerették a ház inasát (*Faludy*), akire szintén katonasors várt. Az inas, mint azt már sejtetted, szerelmes a szobalányba (*Zsigmondy Anna*).

A második felvonásban hihetetlenül kacagtató dolgok történnek!! A színpad a kaszárnya egyik legénységi szobáját ábrázolja. Te, bizony isten, ágyak is voltak!! Olyanok, amilyeneken a katonák alszanak. Színről-színre láttam... Na!!! Berukkol a poéta és az inas. Míg az ábrándos lelkű fiatalember fölveszi az egyenruháját, azt elmondani nem lehet, legfeljebb elkacaghatnám. Egy káplár (*Mariházy*) oktatja fülhuzások és olyan válogatott gorombaságok között, hogy ezt igazán érdemes volt hallgatni. És képzeld csak drágám, az inas magával hozta a szobalányt, aki beállt szolgálni a káplárba. A lány este betéved a legénységi szobába... Hogy sejtelted legyen, mennyit mulattam, csak érintem, hogy mi következik ezután. A szobalány nem mehet ki és kénytelen egyenruhába öltözni. Ezután egy üres ágyba fokszik. Jaj!!! A poéta meg levetkőzik! Akkor kitűnik, hogy csipkés... izét visel a nadrág alatt. Szóval borzalmasan sokat kacagtam.

A harmadik felvonást egyszerűen átnevettem. Mikor a mama nem nézett rám, még az oldalamat is fogtam. Hát hogyné, mikor a poétából a legdurvább katona lesz és olyanokat mond, hogy az már földöntúli gyönyörűség. A legvégén pedig nem házasságok történnek, hanem csak eljegyzések.

Minthogy a karácsonyi ünnepek alatt megismerted az aradi színészeket, megírom neked, hogyan játszottak. Legtöbbbet mulattam *Mariházy* és *Delly*-n, akik kacagtató figurák voltak. Kitűnő volt *Zsigmondy*, *Faludy*, *Várnay*, *Beregi*, *Bácsné*, *Kőrössi Juci*, *Szathmáry*, mind egytől-egyig... Ha eszembe jut, még most is nevetőgörcsök fojtogatnak. A többit majd szóval!

Honka.

U. i. A papa fejfájást kapott. Állítólag a sok — nevetéstől.

Másolta: (f. m.)

* A jövő hét műsora. Vasárnap délután *Orpheus a pokolban* nagy látványos operett, este a *Gyöngyélet* mulatságos katonadarab kerül színre. Hétfőn zóna-előadásban, fél helyárrakkal a *Vasgyáros* kerül színre, a címszerepben *Ernyel Jánossal*, Polgár Károly színtársulatának tagjával. Keddén *Gül-Baba*, szerdán *A koldusgróf*, csütörtökön a *Sabinók elrablása* kerül színre. Zóna-előadás pénteken nem lesz, mert pénteken és szombaton *Ujházi Ede*, a Nemzeti Színház örökös tagja vendégszerepel a *Constantin abbé* és *Pont-Biquet család* darabokban.

A pénzügyigazgató

az adókiivetésről.

(Közigazgatási bizottságok ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Az adókiivetés sokat vitatott dolga foglalkoztatta ma Aradváros közigazgatási bizottságát is, amely délután 4 órakor *Károlyi Gyula* gróf főispán elnöklété alatt tartotta rendes havi ülését.

Napirend előtt *Müller Lajos* dr. kérdést intézett *Farkas Győző* pénzügyigazgatóhoz, hogy mennyiben igazak azok a hírek, amelyek a közönség körében az adókiivető-bizottság működé-

séről elterjedtek? Személyes tapasztalatok alapján állítja, hogy *senkit sem terheltek túl az adóval.* (F)

Farkas Győző kir. pénzügyigazgató válaszában kijelentette, hogy ő maga kérte meg az adókvető bizottság elnökét, hogy az *esetleges túl magas javaslatokat utasítsa vissza a bizottság.* Az adóemelésre a kincstár közgei nem kaptak utasítást, sőt arra szólították föl őket, hogy a legméltányosabban járjanak el.

Ezután a jelentésekre került a sor. Egyenes adóban június hónapban 141.811 korona folyt be, közvetett adókban 603.819 korona. A főorvos jelentése szerint az egészségi állapotok kedvezőek voltak. Az állategészségügy szintén kedvező volt.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága déli-élt tartotta ülését. A pénzügyigazgató jelentette, hogy a múlt hónapban állami adóban 118.448 korona folyt be. A tanfelügyelő előterjesztette az Újszentannán felállítandó polgári leányiskola felállítására vonatkozó javaslatát, amelyet pártolólá terjesztenek föl a kormányhoz. A közegészségügy állapota kedvező volt. Az állategészségügy ellenben kedvezőtlen, mert a *tyakonykór* nagyobb arányokban lépett fel, különösen az aradi járásban.

Találós mese.

Kérdés:

Fölül tulipán, alul tulipán, a kezében tulipán. Ő is szereti az idősebb hölgyeket, az idősebb hölgyek is őt. Fellépett a gyoroki tulipán-ünnepen és színész akar lenni. Házibarátja a Walter Crane-családnak. Puszipajtás Andrassy Duci gróffal, Rákosi Jenővel és még egy csomó fiatal és idős urral. Van der-rel kezdődik és Hoskével végződik. Mi az?

A megfejtők között Rozsnyai Kálmán egy értékes mosolyát sorsoljuk ki.

A férj negyvenezer koronája.

(A detektív honorárium.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 7.

Jóval meghaladta már *Dernter* Károly vidéki földbirtokos az ötven évet, amikor utolérte őt is az agglagények végzete: beleszeregett egy fiatal elvált asszonyba. Amikor megkérte a nőt, ez csak is oly feltétellel volt hajlandó hozzá menni, ha budapesti házára 40.000 korona hitbért kebszert rá, mint a feleséget megillető biztosítási járulékot. Ennek a házassági hitbérnek a jogi természete az, hogy abban az esetben, ha elválás következne be — ha csak a nőre erkölcsstelen életmód rá nem bizonyítható — a nőt a kikötött összeg feltétlenül megilleti.

Dernter házassága nem volt boldog. A szép asszony nagyban költsékezett, csak ruhákra ezeket költött évenként s ami a fő, a derecsdó férj iránt nem mutatott valami tulságos hitvesi gyengédséget. A férj végre is egy összeveszés után elhatározta, hogy elvállik a feleségétől. Igen ám, de ez esetben meg kellett volna fizetnie a kikötött 40.000 korona hitbért. Hogy ettől megmenekedjék, elment egy magádetektívhez s így szólott hozzá:

— Figyelje meg és kísérje lépésről-lépésre feleségemet. Ha hírt hoz nekem, hogy megcsiphetem valami hűtlenségen: kétezer korona tiszteletdíjat kap tőlem.

A detektív elvállalta a megbízást s hűségesen eljárta a dolgában. Folyton nyomon kísértte a szép asszonyt, aki csak édes anyját és rokonait látogatta meg s a legjobb akarattal sem lehetett őt hűtlenségen érni.

Két hétig tartott ez a nyomozás, amely teljesen eredménytelen maradt. A detektív ekkor levelet írt a férjnek, amelyben ez állott:

Az ön felesége egy angyal. Egész nyugodt lehet benne, hogy nem csalja őnt meg. Kérem két heti fáradsági költségeim fejében küldje meg a kétezer koronát.

Ez a levél tévedésből a nő kezébe került. A szép asszony borzasztó dühre fakadt. Berohant férjéhez s kijelentette, hogy ezek után egy percig sem él tovább vele, hanem megindítja a válópört. A férj, amikor látta, hogy terve dugába dől, inzultálta haragjában az asszonyt, aki most nemcsak a válópört indította meg, de *becsületsértésért* is feljelentette a férjet.

Ma tárgyalta ezt az utóbbi pört a budapesti büntető járásbíróság, amely figyelembe vette a vádlott izgatott lelki állapotát, mindössze 60 korona pénzbüntetésre ítélte el *Dernter* Károlyt.

Szenzációs leleplezés.

A kis szőke.

A szenvedély átká.

Arad, július 7.

Miután az utóbbi időkben egymásután leplezték le a fiumei sajtóbotrányt, a kormány lapvásárlásait és még egy osomó más ügyet, elhatároztam, hogy török-szakad, de valamit én is leleplezek. E célból egy leplet és közismert szeritalításomat vettem magamhoz és megindultam a korzón. A leplet a mellényem alá dugtam és ennél fogva lepedőtől és büszkeségtől duzzadó kebellemel mentem végig a főtéren.

Figyelmesen néztem körül s így csak természetesen, hogy szemem csakhamar fennakadt egy erősen lefátyolozott hölgyön. Miután sikerült szememet kényelmetlen helyzetéből kiszabadítani, konstataáltam, hogy minden fátyolos hölgy gyanús. Követni kezdtem tehát a kis szőket, aki egyébként, magas terméte és barna volt. Én csak a közelebbi körülírás céljából nevezem kis szőkének.

A hölgy nyugodtan ment végig az utcán. E nyugodtságot azonban csakhamar meglepő fordulat követte, amennyiben a kis szőke egyszerre befordult az egyik kapujába. Utána pillantottam és legnagyobb megdöbbenésemre azt láttam, hogy fellebbentí fátylat. A fátyol alatt pedig észrevettem *Blaur* Gyulát, a kiváló pénzügyi titkárt. Meglátni és megismerni őt, pillanat műve volt. A következő pillanatban ismét magára borította a fátyolt és szilárd léptekkel tartott a városház felé. Összeszedtem összes detektív tudományomat és konstataáltam, hogy a léptek szilársági foka igen tekintélyes továbbá, hogy *Blaur* 42-es cipőt visel. Mindezekből azt következtettem, hogy itt nem közönséges dolog készül.

A kis szőke ezalatt elérkezett a városházára, ahol egyenesen az adóügyi osztály felé tartott. Itt

óvatosan körülnézett s engem csupán lélekjelenléttem mentett meg attól, hogy észre nem vett. Amint tudniillik reámtékitott, előrántottam a magammal hozott lepedőt s eltakarítam magamat előtte. Miután így semmi gyanusat nem vett észre, egy adókulcsot vett elő s azzal kinyitotta az ajtót. En a kulcslyakon keresztül néztem, hogy mi történik s csodálkozva láttam, hogy a kis szőke sorra veszi elő az aktákat és szenvedélyesen az ég felé tartja őket.

Óvatosan elsompolyogtam az ajtótól és berohantam *Zubor* Andorhoz, aki éppen főkapitányi ábrándokat szótt. Megjelenésemre félbehagyta a szővest és kérdőleg tekintett reám.

— Fogalmazó ur, — lihegtem, — maga nem bírja felfogalmazni, hogy mi történik az adóügyi osztályban. Valaki elmezavarog odabent!

— Szent *Farkas* Győző! — kiáltott *Zubor*. Ki az?

Gyorsan elmondtam tapasztalataimat, mire *Zubor* sürgősen felvette szolgálati arckifejezését s el-sietett kíséretemben az adóügyi osztály felé. A kis szőke még mindig ott állt és folytatta előbbi működését. A következő pillanatban berohantunk a terembe. *Zubor*, aki finoman akarta a kis szőke tudtára adni, hogy ismeri, reákiáltott:

— Nagysád, ön elvesztette a harisnyakötőjét.

E szavakkal a zsebébe nyult és egy bajuszkötőt nyújtott át a kis szőkének, aki megsemmisülve akart egy székre rogygni. Én azonban előrántottam a székét s így megmentettem őt a megsemmisüléstől.

— Nagysád, — szolt ismét *Zubor* — ha értesüléseim nem csalnak, ön himnemű! Nem akarok önnel szemben úgy fellépni, mint támadó . . .

— Mit? Tam adó? — kiáltotta a kis szőke. — Felelem!

— Felelem? Eszerint ön *Blaur* Gyula? Mondja meg, mit keresett itt? — folytatta *Zubor*.

A kis szőke egy pillanatig habozott. Azután letörölte a habot és zokogva szolt:

— Bocsásson meg, fogalmazó ur . . . Kénytelen voltam vele! Mióta a miniszter betiltotta az emelést, minden nap bejárok ide, előveszem az aktákat és emelek, emelek, emelek . . . Az előbb is emeltem . . . Ez az én tragédiám:

E szavakkal megtörve omlott egy székbe. A megtört ember darabjait óvatosan összeszedtük és átküldtük *Farkas* Győzőnek.

És most jön a leleplezés. Tudniillik leleplezem magamat. Az egész história nem is igaz. Az ujjamból szoptam az egészséget.

— zab.

Váltóhamisító aradi tisztviselő.

(A sógor neve.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 7.

Aki egyszer reákerült arra az utra, amely elvezet a tisztességes embersk társadalmától, annak csak nagyon ritkán adatik meg, hogy visszatérjen és megmaradjon a becsület ösvényén. Az alábbi esetben is egy ilyen emberről van szó.

Az illető aradi fiatal ember évekkal előlt *Aradváros* tisztviselője volt. Bizonyos pénzkezelési szabálytalanságok miatt azonban el kellett hagynia ezen állását s a kriminális feljelentést is csak úgy kerülhette el, hogy anyósa megtérítette a város kárát. A rossz utra tévedt fiatal ember akkor eltűnt Aradról, ahová csak a közelmúltban került vissza, mint a *jószárgagatóság* tisztviselője. Ezen állásában azonban csak igen csekély fizetést kapott s így méltán feltűnő volt, hogy az utóbbi időben igen vig életet élt. Sokat kártyázott s a pozsgózás nem szegény embernek való élvezetét is igen gyakran megengedte magának.

Azok, akik ismerték a tisztviselő anyagi viszonyait, azt hitték, hogy az illető örökölt

vagy legalább is valami főnyereményt csinált. Ilyesmirel azonban szó sem volt. Csupán egy váltóról volt szó, melyet az egyik aradi pénzügyintézet számított le s amelyen kezesként egyik előkelő aradmegyei járási tisztviselő neve szerepelt. A bankban, ahol tudták, hogy az illető tisztviselő rokona a szóbanforgó urnak, gyanúlanul kifizették a váltó összegét. Ebből telt a kártyára és pezsgőre.

A napokban azután lejárt a váltó s a pénzügyintézet a megyei tisztviselőhöz fordult rendelkezése iránt. Másnap megjelent az illető és kijelentette, hogy ő a váltót alá nem írta. Az elője tartott váltó aláírását pedig hamisítottak nyilvánította.

A pénzügyintézet azonnal átadta ügyészének a hamis váltót, hogy tegye meg a szükséges lépéseket, mire megjelent az ügyvédi irodában a tisztviselő anyja és kiegyenlítette a váltót. A kriminális eljárás tehát ismét elmaradt, de értesítéseink szerint lesznek más következményei a dolognak.

Barabás leckéztet.

Záróbeszéd a delegációban.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 7.

Barabás Béla — mint Bécs-ből táviratozzák — a magyar delegációnak ma délutáni záróülésén az alábbi érdekes beszéddel rekesztette be a delegáció tárgyalásait:

— A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság ülészeki munkálkodásának végéhez érteztünk. Nehéz időre esett az országos bizottságnak ez a működése, amit még nehezebbé tett az a körülmény, hogy a bizottság tagjai közé jelentékeny számban küldtek ki olyanok, és köztük magam is, akik elvi meggyőződés és pártállásuk folytán nincsenek egy véleményen az 1867-ben létrejött közjogi alapot ma is fentartani kívánó bizottsági tagtársakkal. De a közelmúlt hazai események szomorú tanulságai nem a párt-szemponctokat, hanem azon hazafiúi kötelességet hozta előtérbe és elhatározásainkat ez irányította, hogy az ország vezetésével megbízott kormány első sorban sürgősen helyreállítsa a közös ügyek terén is az alkotmányos rendet, ami által kormányzatának további folyamán minden irányban megerősödik, hogy így részint a multak hibáinak helyrehozatalára, részint pedig a jövőben az állandó, üdvös, nemzeti tartalommal telített alkotásokra ideje és alkalma legyen.

Megnyugtató a bizottság tagjaira nézve az a tudat, hogy a bizottság tevékenységének elbirálója a magyar országgyűlés két háza. Ez azonban véglegesen nem nyugtathat meg bennünket, mert hazánk és hazánk közvéleménye már ez alkalommal is kézzelfogható eredményeket várt tőlünk. Hogy nem voltunk képesek e jogosult várakozásnak megfelelni, az nem mi akarunkon, de a mostani politikai viszonyok kényszerűségén mult. De ami késik, az nem mulik. Már most is nemzetünknek élő törvényeiben és alkotmányában lefektetett jogai előtérbe helyezésével a jövőre nézve egy nagy tért nyitottunk meg. Itt az elnöki székből nem habozom rámutatni ama legfőbb akadályokra, amelyek eddig is utjában állottak és ezután sem szün-

nek meg feltartóztatói lenni jogosult törekvéseink megvalósításának: úgy az osztrák közvélemény, mint a döntő politikai körök nincsenek tisztában nemzeti jogainkkal, amelyeket tőlünk senki el nem vehet, el nem magyarázhat.

Nem habozom kijelenteni, hogy ez a tévhit és viszonyaink alapos ismeretének hiánya sajnosan konstataálható a közös minisztereknél, akiket lépten-nyomon figyelmeztetni kellett arra, hogy nemzetünk részére biztosított jogainknak a paritás alapján érvényt szerezzenek.

Elsőrangú feladata tehát az országos bizottságnak, hogy a mi hazánk állami önállósága és Ausztriával való közjogi viszonyunk, Ausztria közvéleménye, továbbá politikai tényezői és intézői előtt kellő megvilágításba helyeztessenek, hogy így a két ország egymást megértve, közös ügyünket a jog és méltányosság szem előtt tartásával intézze. Mert a nagy áldozatok nyomában az erkölcsi és jogi előismerésnek kell haladnia.

Mi tudni fogjuk kötelességünket a jövőben is, de hatványozott erővel azon leszünk, hogy a nagy anyagi áldozatok köteles és becsületes lerovásával karöltve, biztosítsuk mindazon jogokat, amelyek bennünket isten és a világ előtt megilletnek.

Ezeket szem előtt tartva és jövőre is ez uton haladva, lerőjjük kötelességünket hazánk és koronás királyunk iránt. Üdvözljük és köszöntjük mind a kettőt, áldja meg őket a magyarok nagy istene.

A delegáció zajos éljenzéssel fogadta Barabás beszédét, amelylyel a delegáció ezidei ülészeki véget ért.

HIREK.

Fiaim, csak szavazzatok!

— A Borszemé Jankó mai számából. —

Hurrá, vigadj hát násió!

Megjött a delegáció.

A költségeket megszávozta,

Kuruoból átvedlett labanera.

A „bálványdöntő” Barabás

Csupa fenség és nagyszabás.

Ha döntő szavazata kellett,

Döntött Pitreich s Wekerle mellett.

Ki mondja még ezek után

Meggondatlanul s bután,

Hogy a Negyvennyolc csak lamentál,

Hisz oly dicsón guvernementál!

Irtak egykor ily éneket:

„Fiaim, énekeljetek!”

Ma tulipán költő dadog:

„Fiaim, csak szavazzatok!”

— Barabás lemondása. A képviselőház összeférhetetlenségi bizottságának Barabás Béla mandátum-ügyében hozott határozata után Barabás tudvalevőleg kijelentette, hogy lemond az aradi mandátumáról is. Minthogy a delegációnak a program szerint tegnap kellett volna megtartania a záróülést, Barabás mára jelezte lemondásának hivatalos bejelentését. A delegáció záróülését azonban elhalasztották a mai napra s így Barabás ma még nem jelentette be lemondását. Ezalatt pedig a főváros VII. kerületében fokozott mértékben folynak a választási mozgalmak. Budapest székesfőváros központi választmánya ma délben Bárczy István dr. polgármester el-

nöklete alatt ülést tartott. A választás határnapjául július 26-ikát tűzték ki, választási elnökül Lád Károlyt választották meg, a választás színhelye pedig egy erre a célra építendő bódé lesz, melyet a Wesselényi- és Dohány-utca torkolatánál állítanak fel.

— Személyi hírek. Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, az Acsev, vezérigazgatója holnap hosszabb tartózkodásra Menyházára utazik. — Sarlot Domokos főkapitány ma hat heti karlsbadi kura után hazatért és ismét átvette hivatalát.

— Az aradvárosi adókövető bizottság folyó hó 9-én, hétfőn délelőtt 9 órakor a városháza emeleti kisterme melletti szobában az 1905. évi III. oszt. ker. adókövetési listrom 1124—1207 tételei alatt felsorolt u. m.: rabélelmező, élelmezők, kosztadók, kovácsok, sűrű kereskedők, kőfaragók, sűrű-raktárosok, kőművesek, könyv- és papirkereskedők, könyvkötők, kötelesek, kővezők, kir. közjegyzők, lakatosok, likörgyártó; — folyó hó 10-én, kedden az adókövetési listrom 1208—1295 tételei alatt felsorolt u. m.: listkereskedők és raktárosok, lókereskedők, kereskedelmi magán tanár, magán mérnökök, malomtulajdonosok, márványcsiszolók, mészkereskedők, mézes bábosok, molnárok, ruhamosók és vasalók-mosóda tulajdonosok, műszerészek; munkás-zubbony készítő, norinbergi és gyermekjáték-árusok, gyorssajtó- és nyomda-tulajdonosok, vésnökök, nyergesek, órásk, bizományi ékszer raktárosok 1905. évben három év tartamára való érvénynyel megállapítandó III. oszt. ker. adóját tárgyalja. Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a javaslat elleni kifogásait ezen bizottság előtt írásban vagy szóval előadhadják.

— Kossuth válasza Becknek. Budapest-ről táviratozzák: A képviselőház pénzügyi bizottságának mai ülésén Kossuth Ferenc az osztrák miniszterelnök tegnapi beszédére kijelentette, hogy Beck báró nem veszi figyelembe a magyar élő törvényeket és ezeknek kötelező erejét. Nem áll, hogy a magyar parlament nem foglalkozott még a Szell-Körber kiegyezéssel, mert a bizottságok letárgyalták és elfogadták. Hogy mit szándékozik a kormány Ausztriával szemben tenni, azt most nem mondhatja meg, mert ezzel fegyvert szolgáltatna Ausztria kezébe. Ezután elfogadták a kereskedelmi tárca költségvetését.

— Németh püspök és a kivándorlás. Ma került nyilvánosságra Németh József püspök kilencedik püspöki körlevele, melyben a püspök különösen lelkére kéri papságának, hogy minden erejükből odahassanak, hogy a népet a kivándorlástól visszatartsák. Közreadja ezuttal a miniszterelnöknek egy idevonatkozó rendeletét, melyben arról van szó, hogy a lelkészek mindenképen hassanak oda, hogy a kivándorlást ellensúlyozzák és a népet az idegen hazában reá váró veszedelmekről kioktassák. — Az offszentica plébánosi állásra is kéri a püspök a pályázatot. A kegyurasághoz címzett kérvények e hó végéig a püspöki hatósághoz intézendők. — Németh püspök rendeletet bocsátott ki, hogy ezentűl csakis oly női szervezetek, illetve női kongregációk tagjai jogosultak adományok gyűjtésére, melyek erre külön írásos engedélyt nyertek. — Az utóbb véget ért csanadagyházmegyei plébános képesítő vizsgálatokon a következő lelkészek képesítettek: Brevis Vilmos kisfaludi, Uitz Miklós ujmolodvai és Bojdtse Miklós doláci plébános helyettesek, valamint Hrusztek András dr. hittanár.

— Az ostendei sakkverseny. Ostendéből sürgönyzik: Maróczy Géza tegnap Burn-nel játszott, akinek sikerült Maró

ozytól remist kicsikarni. *Schlechter* ellenben tegnap ismét győzött *Perlis* dr.-ral szemben. Ma *Maróczy* Géza szabad volt, *Schlechter* ellenben legyőzte *Marschallt* és így fél egységgel vezet *Maróczy* előtt. A magyar mester győzelmi kilátásai azért még mindig kedvezőek, mert még négy játszója van hátra, míg *Schlechter*nek csak három. A versenyzők jelenlegi állása a következő: *Schlechter* 19, *Maróczy* 18 és fél, *Rubinstein* 18, *Bernstein* 17, *Marschall* 16, *Teichman* 15, *Janovszky* és *Perlis* dr. 13.

— Az Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatósági ülése ma foglalkozott az 1906. év első feléről beterjesztett félévi mérleggel, mely tanúságot tesz arról a lendületről, melyet ezen pénztárat az általa kultivált ágak miodegyikében te. t. Hogy a bizalom mennyire erősödik ez intézet iránt, legjobban igazolja a takarékpénztári betétek emelkedése ez újabb félévben is, mintegy hétszázötven koronával, úgy hogy a betét álladéka közel megüti az öt millió koronát. Ugyancsak lényeges haladás mutatkozik a váltótárcánál is, mely emelkedett egy millió hétszázötven koronával, álladéka pedig a kilenc és fél millió koronán felül van. A köicsőndök kétszázhatvan ezer koronával emelkedtek öt millió negyvenhat ezer koronára. A félévi nyereség 94284 korona, az 1905 évi nyereség áthozatal 18156 korona, összesen 112,391 korona, tehát: 30832 koronával magasabb, mint az előző félévben. Az igazgatósági ülés meleg elismeréssel méltatta ezen fényes eredményt, mely *Natiland* Bernát vezérigazgató sikeres, céltudatos munkásságát igazolja.

— A faiparosok rendkívüli közgyűlése. Az aradi ipartestület faipari szakcsoportja az ipartestületi ház emeleti kistermében vasárnap július 8-án délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre Arad város összes asztalos iparosait meghívja. Téma: a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter leírata munkagépek adományozása iránt. *Reinhart* Gyula, elnök.

— Szarazéri miniszteri biztosság. *Makó* város közgyűlése február hóban az iránt folyamodott a földművelésügyi miniszteriumhoz, hogy a szarazéri miniszteri biztosságot szüntesse meg. *Darányi* miniszter most leírataiban arról értesítette a várost, hogy kérelmének helyet nem adhat, mert *Kállay* Zoltán miniszteri biztosságát két évre a folyó év elején meghosszabbította s így a kérelemnek eleget nem tehet.

— Lengyel Zoltán provokál. *Lengyel* Zoltán — mint Budapestről táviratozzák — egy estilapban vezércikket irt, amelyben többek között azt mondja, hogy minden becsületes küzdelmet Magyarországon megvesznek és eladnak. A kormány „Bérbéradott Magyarország” című felhívásomra hallgat, mint a dinnye a füben, egy szerződést sem terjesztett elő, egy panamát sem leplezett le, egyet sem irtott ki, sőt, amit a sajtó ügyében megtudott, az éppen ellenkezője a tisztításnak.

Lengyel továbbá a következő nyilatkozatot teszi közzé:

— Sem a hivatalos cáfoló-gépekkel, sem a mentő angyalokkal, sem senki mással ez ügyben többé vitában nem bocsájtkozom. Bonitot a mai nap folyamán provokáltatom. A F. M.-nak azt üzenem, hogy, ha továbbra is tagadja állításaimat, az ügyet a parlament elé viszem.

— Egy képviselő kalandja Ósbudavárban. Az ósbudavári „Tulipánkert” kávéház az éjszaka nagy botrány színhelye volt. *Visontai* Soma országgyűlési képviselőre dr. *Tarnóczy* nevű ügyvédjelölt revolvért rántott s lelővéssel fenyegette.

A botrány előzményeiből a következőket mondják el a szemtanúk: A kávéház egyik asztalához éjjeli egy órakor letelepedett dr. *Tarnóczy* ügyvédjelölt a nővérével és sógorával. A szomszéd asztalnál akkor már egy pezsgőző társaság mulatott, köztük *Visontai* Soma is. A képviselő állítólag fixirozta a szomszédos társaságot, illetőleg annak egyetlen nőtagját. *Tarnóczy* ennek folytán odaküldte névjegyet *Visontainak*, aki azonban nem fogadta el, hanem valami megjegyzés kíséretében visszaküldte *Tarnóczynak*. *Tarnóczy* erre annyira felháborodott, hogy felugrott az asztaltól, hátszöszéből revolvért rántott elő s ráfogta *Visontaira*. A vig társaság e nem várt fordulaton természetesen megépődött s többen rárohantak *Tarnóczyra* és lefegyverezték. Az ügyeletes rendőrtisztviselő azonnal kihallgatta a feleket s jelentést tett a főkapitánynak.

— Orosz események. *Pétervárról* táviratozzák: A *Reta* jelenti Odesszából, hogy az ottani helyőrségben sok ezer példányban a lovászdandár 4. ezrede által aláírt következő felhívást terjesztik:

— Készüljete, mint mi a harcra. Szervezkedjete a századokban és ezredekben és gondoljatok rá, hogy ütni fog az óra, amikor a hadsereg a néppel egyesül. Ez a szövetség legyőzhetetlen lesz.

A *Dvazuti* *Vick* jelenti Kazánból: A „fekete százak” azt a hírt tejesztik a városban, hogy e hó 9-én a zsidók és diákok löni fognak a népre. Ezen a napon ugyanis Kazánban nagy körmenet lesz.

— Kuropatkín emlékirat. *Pétervárról* írják, hogy *Kuropatkín* tábornok, az orosz japán háborúban a mandzsuriai orosz csapatok fővezére, befejezte nagy történelmi munkáját, a mely az orosz hadsereg vereségeiről szól. Látogatón, a kik a munkába betekintést nyertek, közlik, hogy *Kuropatkín* hivatalos okmányokkal és táviratokkal bizonyít a mellett, hogy őt a vereségek miatt nem terhel semmi vád, mert sohasem cselekedhetett önállóan; a válságos pillanatokban *Pétervárról* parancsok érkeztek a harcérre, a melyek az ő rendelkezéseit és terveit lehetlenné tették. A könyv előreláthatólag nagy feltűnést fog kelteni.

— „Napoleon leányai.” A párisi törvényszék előtt igen előkező megjelenésű asszony állott törvényt a minap hitelezési csalások miatt. Az asszony mindenféle azt állította, hogy ő *Mandas de Villanda Aivy* hercegnő, s a legnagyobb üzletekben vásárolt mindenféle drága holmit hitelbe. Egy ékszerboltban harminc ezer frank értékű drágaságot vásárolt. Végre leplezte valaki s ekkor bíróság elé került. A család nő azt akarta elhíttetni a bírával, hogy *III. Napoleon* törvénytelen gyermeke. A bíróság azonban ezt nem hitte el neki és rövid ideig tartó tárgyalás után másfél esztendői fogságra ítélte.

— A milliárdos feleség. A mikor körülbelül tíz évvel ezelőtt *Boni de Castellane* gróf francia arisztokrata nőül vette az amerikai milliárdos *Gould* leányát, bizonyára senki sem gondolt arra, hogy a házaspár valamikor — adósságok miatt fog elválni. Pedig *Boni de Castellane* gróf esztelen tékozlásával nemcsak feleségének sok millió dollár rugó vagyonát verte el, hanem azontelű is még óriás összegű adósságot is csinált. A házasság különbben elejétől fogva boldogtalan volt, több botrányuk a nyilvánosságra is került s mivel a házasságban az asszony képviseli a vagyont, s a férj csak általa volt gazdag, most a házasság felválásának hírére a hitelezőket halálos rémület fogta el. Igaz ugyan, hogy az asszonynak is van adóssága, sőt adósságcsinálás miatt

gondnokság alatt is van, de ez nem aggasztja hitelezőit, mert ha ő nem is fizet, fizet majd helyette az apja. A hitelezői már össze is ültek, hogy megállapítsák az adósság teljes összegét és együttesen járjanak el a fizetés dolgában. A híres házaspár most egyre a bíróságokat járja, hol a válópör, hol meg az adósságok miatt.

— A honvédség új egyenruhája. Hosszu vajadás és nagyon sok nehézség leküzdése után a honvéd tisztikar végre a célszerűtlen és drága egyenruha helyett új egyenruhát kap. Az új atilla olyan lesz, mint a csendőrségnél használt s legutóbb a honvéd vezérkari tisztek számára rendszeresített dolmány. A zubbonyon csak ennyi változás történik, hogy a kényelmetlen és főleg nyáron gyakran bőrlöböt okozó zsinórzatot leveszik. Honvédtisztjeink remélhetőleg már nemsokára parádézhatnak az új egyenruhában.

— Ugyvéd Repszegen. Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Bartha* János dr. ügyvédet, Repszég széknelyivel, az ügyvédek listástromába felvette.

* *Turcsányi* *Olga* ékszerrel. A bájos diva ismét beszéltet magáról. A fővárosi rendőrségen az éjszaka *Turcsányi* *Olga* színésznő, aki jelenleg a Városi Zenei Nyári Színházban vendégszerepel, bejelentette, hogy öltözőjéből huszonöt ezer korona értékű, briliántokkal kirakott, gyöngyvirágokat ábrázoló nyakéket, amelyeket *Pétervárról* kapott ajándékba, valaki ellopta. A cseléd, akire az ékszerek felügyellete a színházban bízva volt, azt állítja, hogy az ékszert *Turcsányi* *Olga* tegnap este nem is vitte el a színházba. A rendőrség megindította a nyomozást és az összes lapok leközlik az esetet. És még mondja valaki, hogy *Turcsányi* *Olga* nem ért a reklámhoz! . . .

— Csak jó áru kapható *Hegedüs* *Gyula* kefe, pipere, illatszerek és fodrászai cikkek kereskedésében Arad, *Andrássy* tér 15. Valódi francia és angol illatszerek, hőlappok, körömápoló szerek, manicure garnitúrák, francia különlegességek és mindennemű gummiáruk nagy választékban. 212

— Szolid és divatos selyem és bársony szövetek gyermekeknek, vagy blousoknak, úgy ünnepi ajándékok szükségleténél figyelembe ajánljuk lapunk 16 oldalán *Schweitzer & Co* *Luzern* (Schweiz) világhírű selyem szövet export cég hirdetését.

— Bolhák, svábok, poloskák legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisznel* Aradon. 112

Az erdélyi bankóprés.

(A bedólt kut tükre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 7.

A véletlen, ez a legnagyobb detektív belezátszott most a *Pászthy* *Balla* fále bűnpörbe s napvilágra hozta a pénzhamisításhoz alkalmazott műszereket. És erre a véletlenre nagy szükség volt, mert egyébként a gépeket talán soha meg nem találták volna. *Székely* *Jenő* dr. kolozsvári alügyész kijelentette, hogy a gépek megszerzését tisztán a véletlennek tulajdonítja annál is inkább, mert tíz pénzhamisítási esetben, ha csak a v dióttak nem vallanak, a legritkább esetben sikerül a nyomozásnak a gépet is megtalálni. És a véletlen most beköszöntött: négy bankócsinító lemezt *Kolozsvár* határában megtaláltak. A pénzhamisító banda tagjai ugyan is nagy furaanggal és nagy leleményességgel éppen a nyomozási központban és nem mint vélték, valahol bent a házakban helyezték el a lemezek egy részét: *Kolozsvárhoz* alig 3 kilométer távolságban.

A *Békás-szőlő* közelében, a *györgyalvi* határ szélén van egy rozoga kut, melyet már régen nem használnak. A tikkasztó hősegre való tekintettel a határpásztorok a kutat takarítani kezdték és alól, közel a vízhez, a lazult oldalkövezet között ügyesen beékelve egy kis

esomagot találtak. Felboncolták, felismerték a benne talált lemezek karcolatairól, hogy azok pénzhamisításhoz szükséges eszközök és nyomban beszolgáltatták a rendőrségre. Az ügyesség nyomban helyszíni szemlét tartott a kútnál, a detektívek pedig nyomozták, hogy ki helyezte el a kútnál a rejtélyes csomagot?

A lemezeket felküdötték az *Ossirák-Magyar Bankhoz*, hogy derítse ki, vajjon ezekkel a lemezekkel készítették-e *Pásztohy Aladár*, *Balla József* és a többi nagystílű megrögzött pénzhamisítók a hamis 20 koronás bankjegyek ezreit? A valószínűség azt mutatja, hogy ez a négy darab lemez nem elegendő a bankjegycináláshoz. Kell még több is hozzá az azokat óvatosságból ismét másfelé dugták el a pénzhamisítók.

Az új nyomozások irányára felvetődött a rendőrségen, hogy a hamis pénzeket Kolozsvárt gyártották. Pásztohy, Balla és a többi fejei a bandának itt találkoztak valahol. Kinyomták az elegendő számú 20 koronást, aztán a gépet valószínűleg Balla, mert neki épen a kút mellett visz el a Felekre vezető gyalogúja, magához vette és elrejtette. E véletlen felfedezés következtében a nyomozást nagy apparátussal ismét felvették.

TANÜGY.

A tanítók fizetése.

A f. hó 11-én tartandó törvényhatósági közgyűléséhez az aradi tanítók fizetésemeléséért kérelmeznek. — A benyújtott kérvény szövege ez:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Arad szab. kir. város községi tanítói azon kérelemmel járunk a tekintetes Törvényhatósághoz, kegyeskedjék fizetésünk 1907. évi január 1-től egyenként 300 koronát felemelési. Kérelmünk indokául megemlítjük a következőket: Arad város tanítóságának fizetése több volt, mint a mennyi ma. A rendezések címén redukált kezdő fizetések az okai annak, hogy évtizedekig kell várniuk, míg a törvényes létminimumot elérik. Ezzel szemben a megélhetési viszonyok folyton drágultak, különösen pedig a mi városunkban, úgy, hogy életünk napról napra való tengődés. Az állam, a törvényhatóságok és községek mindenütt emelték tanítók fizetését, sőt újabbas Kassa és Szeged városok visszamenőleg drágasági pótlékot is megszavaztak a tanítóknak. Arad város tanítóságának fizetés emelésben eddig még része nem volt, a rendezésekkel többet veszítettünk, mint nyertünk. A drágasági pótlék iránti kérelmünk elutasított, a városi tisztviselők azonban megkapták. Ugyanez volt a fizetésemelés iránti mozgalmunknak sorsa. *Tekintetes Törvényhatóság!* Onérezetünk nem enged, hogy kepet adjuk azon nyomorúságos helyzetnek, melyben 1000—1500 K.-ás fizetésünk mellett családunkkal élünk. Kicsi hitelünket kimerítette már az évek óta tartó nagy drágaság; mellékkeresete pedig főleg a külsői tanítóságnak semmi. Engedje meg a tek. Törvényhatóság, hogy biva-közünk a már több ízben elismert és becsületesen teljesített kulturális munkánkra, melynek városunk fejlődésében nyoma van. Erre hivatkozva kérjük a tek. Törvényhatóságot, hogy ezen kérelmünkre, amely tulajdonképpen nem is fizetésemelés, teljesítse. (Mert hisz az élet a legutóbbi időkben sokka többel drágult meg.) Mivel késünk teljesítése a város költségvetését alig emeli valamivel többel, mint 20%-kal, kérjük a Tek. Törvényhatóságot, szavazással döntse el sorunkat, ne adja ki bizottságnak, ne keltsen bennünk hosszú ideig tartó reménységet. Kérelmünket a tek. Tör-

vényhatóság jóindulatába ajánlva vagyunk, Aradon, 1906. jul. 6 án, mély tisztelettel: az aradi községi tanítók.

(—) **Uj tanítónők.** Mi se igazolja jobban Aradon a tanítónők képző hiányát, mint az a tény, hogy a helybeli iskolákból kikerülő aradi leányok kisebb-nagyobb csoportjai évről-évre magántanfolyamok segélyével kénytelenek a tanítónői élethivatásra készülni és távol eső tanítónők képzőbe menni a képesítő oklevél megszerzése végett. Az idén is négy aradi leány: *Benczedy Jolán*, *Biró Irma*, *Sérainka Fanny* és *Toness Emma* tették le szép eredménnyel a tanképesítő vizsgálatot a szabadkai állami tanítónők képzőben. Mind a négyen *Pékász Imrének*, az aradi állami tanítóképző intézet büszke tanárának a növendékei voltak, a ki lelkiismeret és gondos és sokoldalú tudással már több ilyen magántanfolyam által könnyítette meg aradi leányoknak, hogy tanítónők képző-intézet hiányában is kenyérkereső pályát biztosíthassanak a maguk számára.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A jószágkormányzó pöre.

Arad, július 7.

A szegedi büntetőtörvényszék előtt tegnap vádlottként állott *Kiss Pál dr.* makói ügyvéd és a „Makói Ujság” feldolgozó szerkesztője. *Kiss Pál* négy rendbeli rágalmazással vádolták meg, amelyeket *Dassewffy Béla*, a csanádi püspökség volt makói jószágkormányzója sérelmére követett el. Emlékeztet még, hogy a múlt év őszén a „Makói Ujság” nyomán az egész magyar sajtót bejárta az a hír, mintha *Dassewffy Béla* hüllően kezelte volna az uradalom pénzét és visszaél a belője helyezett bizalommal. *Kiss Pál*, aki a cikket írta, a szegedi büntetőtörvényszék vádpancája négy rendbeli rágalmazás miatt vád alá helyezte.

Tegnap foglalkozott ezzel az ügygyel a büntetőtörvényszék *Pékász Elek* elnöklésével. A vádlott védelmére *Reiniger János* jelentkezett; *Dassewffyt*, aki megjelent a tárgyaláson, *Balassa Armin dr.* képviselte. A tárgyalás megkezdése előtt vádlott kijelentette, hogy meggyőződött vádjának alaptalanságáról és belátja, hogy rosszul informáltak cikkének megírásánál, épp ezért a legmesszebbmenő elégtételt hajlandó adni *Dassewffynek*. A sértett képviselője kijelentette, hogy *Dassewffy* fölkötlen bocsánatkérést kíván. *Kiss Pál* hajlandónak mutatkozott erre és a következő nyilatkozatot tette:

Mint hogy cikkemet részint téves információra, részint az uradalmi tisztikarnak a püspökséghez beadott vádlevelére, részint a kultuszminiszteri szakértői jelentésemre alapítottam és azokból közleményeim tartalmát belgzolhatóan hittem, ezeknek tartalmát pedig a hivatalos okmányok megcáfolták, ezeknél fogva sajnálatomnak adok kifejezést a lapokban megjelent hírlapi közlemények közlésételem felett, és mert a cikk közlésételem által félrevezettetése mellett *Dassewffy Béla* főmagánvádló ur ellen rágalmazást követtem el, azért itt a törvényszék színe előtt ezennel bocsánatot kérek.

E nyilatkozattétel után a panaszos jogi képviselője elejtette a vádat és a törvényszék megszüntette az eljárást.

§ Egy varrógép és egy váltó. Érdekes ítéletet hozott ma az aradi törvényszék. Nagy

Béni vasúti gépész 1901-ben egy varrógépet rendelt *Hochstein Samuel* budapesti kereskedőtől, ennek ügynöke: *Puliner Mór* utján. A varrógépet azonban nem fogadta el és rendelkezésére bocsátotta a cégnek. A cég erre perelte a Nagy Béni és felesége által aláírt váltót. A per során Nagy Béni tagadta, hogy a váltót ő írta volna alá, valamint Nagy Béni is sem ismerte be, hogy meghatalmazást adott volna férjének a váltó aláírására. A cég peresztés lévén, hamis eskü és magánokirathamisítás miatt feljelentést tett az aradi törvényszéknél Nagy Béni ellen. A mai tárgyaláson a szakértők a váltó aláírásában Nagy Béni írását ismerték fel, *Puliner Mór* ügynök pedig szintén a vádlott ellen vallott. A törvényszék mindazonáltal felmentette a vádlottat azzal az indoklással, hogy *Puliner* vallomása nem jöhet számításba, mert érdekelt volt, egyedül a szakértők vallomása miatt pedig nem lehet elítélni a vádlottat. A tanács elnöke *Keller János*, védő *Kertész Miksa dr.* volt.

IDEGENEK ARADON.

— Július 7 —

Fehér Kereszt szálloda. Karátsnyoi Andor birtokos és neje *Berzova*. — *Medveczky Arpad* uradalmi erdőész és neje *Kassinc*. — *Hautsek Sándor* kárbeeső Budapest. — *Klein Gerson* magánzó Temesvár. — *Friedrich Samu* utazó Bécs. — *Dumontete Gusztáv* kávézó Páris. — *Orova Armin* utazó Budapest. — *Ollopp Vilmos* utazó Bécs. — *Leichtag Sándor* utazó Budapest. — *Lischauer Adolf* utazó Budapest. — *Fehér Fülöp* utazó Budapest. — *Roman Bernát* utazó Bécs. — *Urban Henrik* utazó Bécs. — *Benedek Farkas* utazó Budapest. — *Stossl Nándor* utazó Budapest. — *Salamon Dezső* utazó Budapest. — *Glück Manó* utazó Budapest. — *Boda L. Pál* utazó Budapest. — *Fötker Mátyás* plébános Ertény. — *Brückner Vilmos* utazó Nagyvárad. — *Wertheimer Sándor* máv. rakt. Budapest. — *Varga János* vendéglős K.-Szentmiklós. — *Pálfi Rózsi* színésznő Budapest. — *Pálfi Irén* színésznő Budapest. — *Pálfi Mariska* színésznő Budapest. — *Wursliger Gusztáv* utazó Genua. — *Lilienberg Sándor* Arad. — *Müller N. főmérnök* Budapest. — *Fiola Ernő* utazó Budapest. — *Lantos M.* kereskedő Budapest. — *Müller Gyula* utazó Budapest. — *Nagy Imre* magánzó Lilach. — *Rákóczy István* földbirtokos Apáca. — *Bajkovszky János* földbirtokos Nagylak. — *Erdész Rezső* utazó Budapest. — *Springer Jenő* kereskedő Kunágota. — *Petrányi László* magánzó Cs. Apáca. — *Himmner Béla* utazó Budapest. — *Sándorfi Sándor* máv. felügyelő Budapest. — *Krúbesz Antal* földbirtokos Kecskemét.

Központi szálloda. Hites Gyula kereskedő Budapest. — *Fényes Samu dr.* ügyvéd Kassa. — *Reich S. Artur* kereskedő Budapest. — *Fleischer Samu* kereskedő Budapest. — *Bann Károly* kereskedő Budapest. — *Cziffa Károly* magánzó Budapest. — *Orel Rezső* magánzó Budapest. — *Pongrác Miklós* főszolgabíró Vinga. — *Boros Manó* magánzó Berzova. — *Klein Jenő* magánzó Szeged. — *Kemmelmüller M.* gyáros Nürnberg. — *Grosbeck Rezső* magánzó neje *Hátszeg*. — *Deutsch Artur* utazó Budapest. — *Pacolt A. dr.* ezredorvos Temesvár. — *Kanitz I.* igazgató Budapest. — *Deutsch Samu* magánzó Budapest. — *Glück Pál* utazó Bécs. — *Gellért József* utazó Bécs. — *Kádor Marcel* utazó Temesvár. — *Fleischer Sándor* utazó Bécs. — *Nemes Lajos* utazó Bécs. — *Lemberger Károly* utazó Bécs. — *Marsó I.* csendőrnagy Budapest. — *Rózsa Manó* utazó Budapest. — *Mangra Vazul* püspökhelyettes Nagyvárad. — *Gava I.* ezredorvos Nagyvárad. — *Szilágyi Ferenc* szállodás Makó.

Vass szálloda. *Bumeafeld Sigrid* Bécs. — *Molnár Gyula* Lippa. — *Lukács Lajos* Gattaja. — *Treis Béla* Budapest. — *Botfan Amália* Staniszló. — *Joivich M.* Bukarest. — *Harangozó Károly* Budapest. — *Grünwald Károly* Jászberény.

HACK ENDRE okleveles építész és építő-mester

műszaki irodája ARAD, Kápolna-utca 4. szám.

CSARNOK.

A megmásított jövő.

Irta: Csuka Ferenc.

(Vége.)

Odaát az én ravatalom. Pontosan ugyanaz, melyet a jósnőnél láttam. Ho nap lelének a párbajban. Hazahozták kihűlt testemet és barátaim, mivel ez a temetkezési intézet éppen a szomszédokban van, ezt a ravatalt szerzik be számomra.

Hogy most visszagondoltam a jóslatra és gondolkodásom során talán milliomodsor beláttam és a meggyőződés tiszta ítéletével felfogtam az idő egységességét és ebben sorsom egységességét, némileg meggyugodtam. De ezt a ravatalt látni keserves.

És tudom, hogy most vagyok.

De ha meghaltam? Akkor nem vagyok. Nem leszek és nem voltam. Mások felfogásában igenis voltam; de ami a fontos: önmagamnak már nem vagyok és nem is voltam. Lényemben végképp megszűntem. Iszony! Mások legalább emlékezhetnek a szegény halottra, de a halott nem emlékszik semmire; a halott nincs, a halott nem lesz, nem volt, — — — a halott nem él!... Ez a megsemmisülés. Kiváncsi az időből. Mert az idő az élet. Még tér nélkül is. De én nem hiszek a lélek létezésében... lélek nincs. A fizikai halál teljes halál.

Ejféli múlt. 0: óra mulva kezembe adják a pisztolyt, öt és fél óra mulva ágyamba fektetnek és lepedővel letakarnak, — addig is, míg a szomszédokól áthozzák a ravatalt.

Tűrhetetlen ez a várakozás. A halálraítélben él a reménység, hogy az akasztófa alatt az utolsó percben megjön a kegyelem. Miért éppen én vagyok az a boldogtalan, kinek ez a remény sem adatott meg?

Es ha megtréfálnám Viski Farkót, akit a végzet ellenem rendelt, hogy a párbajban leöljön? Ha most fejbőlöném magam? A sors, azt hiszem, ki volna elégtve, hiszen nem az itt a földolag, hogy párbajozzam, hogy Viski Farkóval golyót röptessek a szívembe; a lényeg, a földolag az, hogy...

Alszik az egész ház. 0: órákor időjőnek a segédek. Holtan találják. Mert én most fejbőlönöm magam.

Ez a revolver pompás szerszám. Egy dühös férj kezéből csavartam ki. Akkor megakadtam ezt a kitűnő fegyvert kötelesege teljesítésében; most magam segíték neki.

Igy. Meg van töltve. Késes jó anyám, ha élne, és ha láthatnád most a te fiadat...

Nagyon helyesen cselekszem. Mert nemde, igaz... Kihéz beszélnek? Azt kérde? Hozzad, démon. Erzem hideg kezdet a szívemen. Ostoba vagy, démon. Nem jársz túl az eszemen. Ládd-e, ésacsi, nem az a lényeg, hogy párbajban essem el; fenét. Ez nem tartozik a jóslathoz. Koporsóba kerülhetek én úgy is, ha fejbőlönöm magam. Semmi kedvem ahhoz, hogy hajnali öt óráig vitatkozzam önnel, disztaid démon barátom. Őt megeszti a fene szégyenletében. Mert, lássa... ezt jegyezze meg jól és az ugynevezett „jövő”-ben felkövetendő eseteinél ne csináljon ilyen bambaságokat... igen... érti-e? azért se párbajozom, én fejbőlönöm magam.

Őnek ez is tetszik? Hát őnt nem lehet fejbőlöníteni? Őnek olyan sürgős tehát, hogy fejbőlönjem magamat? Azért se. Most visszatelezem az asztal a a revoivert. Van időm. Ha unatkozik: kérem, éltszivat egy szivat. Adjon egy szivat nekem is. Talál a dohányzó szatalkán eleget.

* Kedélyes fickó maga. Szivar helyett... vizs

szadja a revoivert és sziveskedik a halántékomhoz emelni. Ne babráljon az ujjaimmal! Uyan nincs! Azt akarja egy-e, hogy megtránsam a ravaszt? No, — én velem nem kuko ricszik senki fia. Mondok magának valamit. Ez tréfás dolog és magát csakugyan előnti az epe. Nézze, kis öreg. Ha szőrszálhasogató akarok lenni, mondhatnám azt is, hogy nem az a lényeg, hogy párbajban elessem, sőt az sem, hogy fejbepuffantsam magam. Nem. Mert a jóslat lényege — fogózkodjék meg kis öreg — mindössze az, hogy koporsóban kell feküdnöm. Mit méltóztatik vélni? Hogy ez a halál? Fenét. Ha akarom, elevenen belemászom a koporsóba, ott egy kicsit lefekeszem, — fölkelek — és kivittek vagyunk a jóslattal.

Maga meg fog pukkadni, kis öreg, mert most csöngötek az inasoknak és nem telik bele fél óra; a ravatal itt lesz a szobámban és belefekszem a koporsóba.

Nohát. Tudom, hogy ez csak tréfa. De megteszem. Csak azért, hogy bosszantsam kegyedet, undorító kis öreg! Ha ugyis meg kell halnom, — legalább kitapasztalom előbb, milyen komótizálás esik egy jobbfejta ércoporsóban.

Ne báméskodjanak. Senkinek semmi köze hozzá. Nem fizettem-e meg bőségesen a ravatalt, a koporsót — és a munkát, hogy éjféli után előszedtelek benneteket a csapszékéből. Ihattok aztán megint, csak slessetek, legyen kész hamarosan a ravatal.

Pista, a redingotra van szükségem. Nem csikos nadrággal, hanem feketével. Öltöztess.

Igy. Most benne fekszem a koporsóban. A helyzet szerfölött komikus és érzem, hogy furcsa dolog halottnak lenni. Vajjon élek-e valóban? Elég volt. Nemsokára öt óra. Jőnek értem. No kis öreg, ragaszkodjék-e még a halálomhoz?

Mihelyt segédekkel kiléptem a kapun, az első ember, aki rámköszönti a jöreggait, a temetkezési vállalkozó. Háias lehet. Igyer jo üzletet nem mindennap csinál. Pedig elég barátságatlan és bizalmatlan volt, hogy legmelyebb álmából riasztottam föl.

Az automobil rohan velünk. Öt perc se telik el és od'érünk. Hamarosan beér a másik társaság is. Készülődnak.

Az undorító kis öreg csak nem akar melőlőm távozni. Az árnyékomba áll és nem látja senki, csak én. Kezét megint a szívembe mélyeszti. De most már unatkozni akarok a helyzetemen. Szó nélkül beszélek hozzá és megért.

— Koporsóban fekdtem. Mit akarsz többet?

— Halált akarok, — sugja.

— Koporsóban fekdtem. A többihez semmi jogotok. Különben, ha szükség'd van áidozatra, ott áll velem szemben Viski Farkó. Nem kívánom a halált, de megemlítem, hogy ő még nem fekdte koporsóban sohasem.

Csösznom kellett. A kis öreg a hátamra kuszik és nyápic kezével irányítja pisztolyom csövét. Egy dörrenés most. Azután füst. Nem látok. A dörrenés visszhangja most érkezik le a hegyekből.

Viski Farkó meghalt. Holtteste körül a kis öreg örült kalancját táncol.

Az élet mégis szép. Nincs edesebb a hajnal levegőnél. Embert öltem, az igaz. De engem is megölhettek volna. Aki tapig férfi, az nem félti az életét, csak a becsületét. A bátrak a győzelem. Még ma délelőtt meglátogatom Klárit. Nagyon szeretem az asszonyokat.

VÁROS ÉS MEGYE.

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által július hó 11-én d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

22. Fericsán Simon kérvénye a várostól bérelt közlegelőbeli 31, 41, és 49 számú 5—5 összesen 15 hold föld bérletének meghosszabbítása iránt. — 23. A tanács jelentése Fekete Józseffel a közlegelőbeli 25 sz. 5 hold, ifj. Virágos Istvánnal a közlegelőbeli 3. számú 5 hold föld és Stefanov Jánossal a legeleibeli 16. számú 5 hold föld bérlete iránt kötött szerződés jóváhagyása tárgyában. — 24. Fürst János, a városi bérház épületben lévő kávéház bérletjének az épület átalakítása és a bérletnek meghosszabbítása iránt. — 25. A tanács elentése az átvonuló közös hadseregbeli katona és honvédtisztek elszállásolásának elvállalása iránt tartott áriejtés eredményéről — 26. A tanács jelentése a lóhus mészárszék tárgyában. — 27. Az aradi hentes és mészáros mesterek szakcsoportjának kérvénye a husdrázáság csökkentése és a huscsempészeti megszűntetése iránt. — 28. A tanács jelentése Steiner Józsefnek tulajdonát képező Boczkó utcai teleknek a város részére való átengedése iránti nyilatkozatára — 29. Az Aradmegyei Takarékpénztárak kérvénye a Zmándi-ut 1. számú teiken nyitott utcának világítási, vízvezetési és feltöltési kötelezettsége alul való felmentése tárgyában. — 30. Polgármester előterjesztése a honvéd hadapréd iskolában megüresedett városi alapítványos hely betöltése tárgyában.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Julius 7. —

Magyar csibrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban 112—114 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 118—119 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 121—123 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 123—124 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 114—116 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 117—120 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 118—120 fillérig.

Nyári színház.

Vasárnap, 1906. évi július hó 8 án:

Délután 3 1/2 órákor, fél helyárrakkal:

Orpheus a pokolban.

Nagy operette 4 felvonásban. Irta: Chromieux. Zenéjét szerzette: Offenbach. Fordította: Latabár.

SZEMÉLYEK:

Orpheus	Faludi K.	Diana	Zalai Margit.
Euridice, neje	Kapossy J.	Cupido	Szilágyi R.
Aristheus	Huayadi J.	Venus	Zsigmondí A.
Jupiter	Szathmári Á.	Hebe	Nyárainé.
Juno, neje	Benkőné P.	Közvélemény	Baracsi E.
Mars	Várnai Jenő.	Stix Jankó	Borbély S.

Kezdete délután 3 és fél órákor.

Este 8 órákor, rendes helyárrakkal:

A gyöngyölet.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irta: Sylvane és Monezy Roon. Fordította: Molnár Ferenc. Zenéjét összeállította: Békési Ferenc. A dalok verses szövegét írta: Mérei Adolf.

SZEMÉLYEK:

D'Ombellesné	Bácsné.	Joseph, inas	Faludi K.
Solange	Kőrössi Juci.	Brochard	Várnai Jenő.
Lili	Szilágyi R.	Daumel	Boregi S.
Flechoisne	Zalai Margit.	Bourrache	Mariházi M.
Georgette	Zsigmondí A.	Mufflot	Szathmári A.
D'Ombelles	Delli Lajos.	Tr.mballo	Kulesár L.

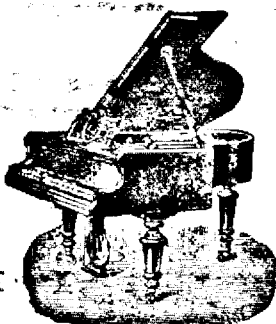
Kezdete este 8 órákor.

Faix Jacques

zongoraterme és készítési műterme

Aradon,

Batthyány-utca 35.

Raktáron tartja: Ibach, Dörr, Lyra, Oeser, Wirth, Rössler elsőrendű gyárosok kitűnő készítményeit,

valamint

1240

saját gyártmányu zongoráit.

Nagy raktár új Grammophonokból. — Új zongorák 300 frttól 850 frtig.

Javitások, hangolások, ugyszintén havi kölcsön-zongorák jutányos árak mellett.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapesti július 7

Amerika ¼ olcsóbb. Kínaiat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 10,000 métermázsza buza jól tartott áron. Az árak 50 kilonként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.65—7.66
Rozs októberre	7.94—7.95
Zab októberre	6.47—6.48
Tengeri júliusra	6.20—6.21
Uj tengeri 1907-re	5.60—5.61
Áprilisi buza 1907-re	6.61—6.62

Zárulási árak:

Buza októberre	7.59—7.59
Rozs októberre	7.88—7.89
Zab októberre	6.42—6.43
Tengeri júliusra	6.12—6.13
Uj tengeri 1907-re	5.56—5.57
Áprilisi buza 1907-re	6.56—6.57

irányzat lanya.

Zárulási árak:

Osztrák hitelrészvény	667.50
Magyar hitelrészvény	806.—
Leszámitolóbank részvény	507.50
Ríma-Murányi vasmű részvény	572.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	672.—
Közuti vasut	579.75
Városi villamos vasut részvény	318.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	9.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúban	10.—

NAPIREND

Július 8. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Erzsébet. — Protestáns naptár: Kilián. — Görög-keleti naptár (június 25.): Febrón. — A nap két 4 óra 11 perckor, nyugszik 7 óra 57 perckor. Időjelzés. A központ meteorological-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, zivatarok. Július 8. Az aradi atletikai klub viadala (Török Gábor-utcai sporttelep.) Július 9. Aradmegye törvényhatósági-bizottságának rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor. Július 11. Városi közgyűlés délután 4 órakor. Július 15. Az országos szőlőültetvénytelep részvénytársaság felszámolás alatt közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi és csanádi egyesült vasutak.)

A Maros-utca és Erzsébet-körut sarkán épült teljesen új bérpalotában 1906. év november elsejére

több lakás
modern földszinti, emeleti és másodemeleti nagyobb és kisebb családi és garzon továbbá 1640 egy raktár és egy üzleti pincehelyiség kiadó.

A lakásokban gáz- és villanyvilágítás, fürdőszobákban gázkályha. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Sugár Jenő ügyvédi irodája Arad, Atzél Páter-utca 3. szám. I. em. — Ugyanott a tervek is megtekinthetők.

Kossuth Ferenc

és számos előkelő seg. valamint a legbirnevesebb orvos-tanárok kipróbálták és legjobban ajánlják

INDASZESZ
(gyógyfű-sósórszeszt)

mint oly szert, mely a test felfrísítése, az izmok edzése és rugókonyságára a legjobbnak bizonyult. Kitűnő szer továbbá csusz, köszvény, fejfájás, tagszagatás és minden meghülésből eredő bajok ellen. Kapható mindenütt 2. és 1. koronás üvegekben. Készíti Balázsovich Sándor Korona-gyógyszertára Szepiszentgyörgy. 3719

Ne vásároljanak selymet,

mielőtt a mi jótállással szolid, csodálatosan szép fekete, fehér és színes újdonságainkról mintát nem kérnek 3774

Különlegesség: Selyemszövetek menyasszonyi háli, látogató és utcai ruhára, blousra, béleare stb. méterenkint 1 kor. 15 fillértől 18 koronáig.

Mi direct magánfeleknek adunk el és a kiválasztott selyemszövetet vám- és portómentesen a lakásra szállítjuk.

Schweizer & Co, Luzern U. 52. Schweiz.

Selyemkeleme kivitel. — Kir. udv. száll.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1906. július 7-én.

ÜRESEDÉSBEN LÉVO ÁLLÁSOK:

Helybeli műszaki üzlet részére gyakornok. Helybeli előkelő cég részére segédkönyvelő. Vidéki üzlet részére a rövidáru szakmában jártas, mérlegképes könyvelő és levelező kerestetik. Vidéki gabonauzlet részére a német nyelvben jártas gyakornok. Vidéki rőfös- és divatáru üzletek részére segédek kerestetnek. Az üvegáru szakmában jártas segéd azonnali belépésre kerestetik. Utazásra is alkalmas, mérlegképes könyvelő kerestetik; a hiszszakmában jártas előnyben részesül. Aradi cipőüzlet részére segédet. Aradi játék rövid- és férfi divat üzlet részére két segédet. Vidéki fűszer és rőfös áru üzletek részére a szerb nyelvben jártas segédeket. Több vidéki rőfös és vegyesüzlet részére a német és román nyelvet értő segédeket. Vidéki fűszer és csemegé üzlet részére fiatal ügyes segédet. Vidéki vaskereskedések részére több ügyes segédeket. Vidéki borkereskedés részére segédet.

ALLÁST KERESOK:

Utazói vagy raktárnoki állást keres óvadékat nyújtható egyén. Irodai teendőkhben jártas kisasszony szerény feltételek mellett állást keres. A fűszer és rőfös-áru szakban minden igényeknek megfelelő segédek. Mérlegképes könyvelő, magyar-német levelező fél napi könyvelei óráit keres betöltésre. Vidékre a tót nyelvben jártas, rőfös és rövidáru szakmabeli segéd. Vidéki fűszer és vegyesáru üzlet részére románul tudó segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor, titkár. 381 **Keppich Zsigmond,** elnök

390

Legjobb tisztító ital

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

gyógyászati étvény

SÁVANYÚVIZ

Íze tiszta, egészséges, minden betegségre, különösen gyomorszájra, hasnyalatra, vesére, hólyagra, és egyéb szervekre.

A fürdőző nyaraló

közönség szives figyelmébe ajánlom **80,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat,** melybe következő **ujdonságok érkeztek!**

Hedin Sven Ázsia sivatagjain keresztül. Gáspár: A föld körül, Délamerika, Nyugatindia és Afrika, Farkas Imre: Csipk-fátyol, Madzsar: Névelőben, Ouida: Arisdoe, Corelli: A sátn keservei, Manda: Világ folyása, Magnay W: Zorka gróf, Szomaházy: A méltóságos asszony, Eötvös K.: Nagyokrói és ki cinyekrói. Harc a nemzeti hadserégért, Jókay nemzetség, Szilágyi és Káldy, Várady: Édes otthon, Szemere: A mi mindenél erősebb, Kaffka: A gondolkodók, Cherbuliez: A pillangó, Pemberton: A szépség doktora, Falk Zs.: Mindennapi történetek, Griffiths: A 99-es számú szoba, Szabó B: Borus napok, Don Juan: Emlékirat, Pongyolák lovagjai, Lux Terka: Leányok.

Németben: Die Beichte einer weissen Afrikanerin Stügebauer: Aus freudlosem Hause, Straz R.: Gib mir die Hand, Zapp: Rhanania seis Panier! Tarrere: Kulturmenschen, Adams: Bekenntnisse einer Frau, Domina Mea: Wanda, Erhard: Zwischen Havel u Spree, Deleda Gracia: Elias Portolu, Gersdorff: Stoize Herzen, Durch Kampf zur Krone, Bret Harie: Auf der alten Fährte, Männertreue, Von einer Toten: Tagebuch einer andern Verlorenen, — Peard: Mademoiselle, Ouida-Farnmor, Benson: Dodo, Busse: Die Referendarin, Schnitzler: Der Ruf des Lebens, Sims George: Die Junge Frau Kandel, Auernheimer: Die Verliebten, Höcker: Don Juans Frau, Geyerstam: Buch vom Brüderchen, továbbá számos francia és angol ujdonság.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill., vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba is meglepő szép **ujdonságok érkeztek!**

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill., vagy füzetenként 14 fillér.

Legujabbak: Borna: Mádi Zsidó, Bitter: Két magyar dal, Zerkovitz: Rózsaromán, Volt nekem egy kis barátnóm, Helimesberger: Die drei Engel, Moret: Moonlicht, Kondor: Tulipán csárdás, Struss O: H. 's Brautfahrt, Marthon: Madár Matyi, Zerkovitz: Berger Zsiga, Kató, Szivem szép Katája, Ascher: Koldusgróf, Lenár: Die lustige Witwe, Verő: Lányka, Huszka: Gül-Baba, stb. stb.

Confetti és lampionok nagy választékban.

Elsőrendű minőségű, magyar gyártmányu

Ujdonságok!

Levélpapirokból és képes levelező lapokból. Irópapírok s mindennemű irodai szerek igen olcsó árban.

Egész könyvtárak vétele, könyvtárak berendezése és kiegészítése.

KERPEL IZSÓ,

376

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 385. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy egy **úr és női műcipészeti műhelyt** nyitottam, ahol elvállalok minden e szakmába vágó munkákat a legdiszesebb kivitelben hibás lábakra is. Ugy szintén elvállalok mindentéle javításokat.

Levelező-lappal való megkeresésre a házhoz azonnal elmegyek. 1324

Kiváló tisztelettel

Bodor Béla

úr és női műcipészeti

József főherceg-ut 18. szám.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére

üzletvezető kerestetik

fizetés és üzleti nyereség részesedés mellett.

Czím megtudható a kiadóhivatalban. 1568

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13 sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindenféle paszományos és gombkötő árukban u. m. zsinor, gomb, rojtok, bojtok, selyem ponponok és zsaniliákban.

Elvállal 667

minden e szakma vágó munkát, a legjutányosabb árak mellett.

Nem csak a honi, hanem a helyi ipart is pártoljuk.

Spanlang János

épület-, mű-lakatos és mérleg-készítő műhelye

Arad, Flórián-utca 66. szám, (saját házában.)

Ajánlja a n. é. helybeli és vidéki közönség figyelmébe szakszerűen és kitűnő munkaerővel berendezett

épület-, mű-lakatos és mérleg-készítő műhelyét.

Elvállal minden a szakmájába vágó munkákat, u. m.: épületek felvasalását, takaréktűshelyek, kapuk, erkélyek, folyások, lépcsőzetek, sűrűcsatornák, verendák, övzetők és esztimáblák elkészítését modern minták és ízléses kivitelben. — Ugy szintén elvállalja mindennemű Meidinger-féle kályhák és szivattyús kúta szerelését, továbbá

tizedes, százados és hidmérlegek elkészítését bármely nagyságban a legjutányosabb árak mellett. Javítások mérsékelt árak mellett eszközölnének. Minden munkáért kezesség vállalatik. — Minden munka személyes felügyeletem alatt készül. — Kitűnő munka, pontos és szolid kiszolgálás.

A n. é. közönség szíves megbízásait kérve, kiváló tisztelettel 101

Spanlang János,

épület-, mű-lakatos és mérleg-készítő Flórián-utca 66. szám.

Tervrajz és költségvetés díjmentesen készíttetik.

1868 óta forgalomban Berger-féle gyógy-kátrány-szappan,

orvosok által ajánlva, Európa legfőbb állami és katonai díjakkal kitüntetve

mindennemű bőrkütegek

ellen, nevezetesen lélek pikkely-szindrómá, előbbi kútegek, viszketés, bőrvörösség, övvar, fejedés, láblágyado, fül- és szájgyulladások. A Berger-féle kátrány-szappan tartalmazza a fentebb felsoroltaknak 40%-ot és minden egyéb, a karakodásban előforduló kátrány-szappanoktól lényegesen különbözik. Ezzel a bőrbetegségeknél sikerrel alkalmazhatók a kátrány-szappan helyett a

Berger-féle kátrány-kénszappan.

Mielőtt nagyobb kátrány-szappannal az orvosok által előírt mennyiségű elválasztás, a gyermekkorok valamennyi lejtőregei ellen fel kell alkalmazni bőrkütegek, mosás és fürdés-szappan, valamint a bőrszindrómák ellen.

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

ezzel kiváló bőrkütegek és főleg illattal, mint kiváló bőrkütegek az erőtlen gyermekek számára alkalmasak.

Berger-féle borax-szappan.

kütegek, napunták, csopók, miteszer és egyéb bőrbetegségek ellen.

Arad minden fajta kátrány-szappant a vásárlásnál határozottan Berger-féle kátrány-szappant és borax-szappant kérjen és nézze meg az ill. látható védjegyet és a G. Hell & Comp. cégjelzőt minden csomagján.

Küldetve díjazottaként Bécsben 1887-ban és aranyéremmel a párizsi világkiállításán 1900.

Minden egyéb gyógy- és egészségügyi szappan, mely Berger-féle gyártmány, a minden szappanhoz mellékelte hamisítást utasítások és a sorozat.

Kapható minden gyógyszertárban és hasonló üzletben. Nagyban: G. Hell & Comp., Wien I., Biberstr. 6. Magyarországi kizárólagos: Lőrinc József gyógyszerár, Budapest, Árpád-utca, Thöniáner és Weisz, Kézdivásár, Kézdivásár Magyarországi összes gyógyszeráraknál.

Raktár Aradon: Gutori Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyai Mátya gyógyszeráraknál, Vojtek és Weisz drogueriájában és kapható az összes hazai gyógyszerárakban. 1027

Legújabb szabadalmazott

nadrágvasaló,

mindig kész, a kezeléshez kevés idő és kis gyakorlat kell, egyszerű próbátva már az illető meg van győződve és kielégítve, mert oly pontosan működik és semmi néven nevezendő kárt nem okoz. Melőzi a későbbi és halasztást, mert mindig készen van.

Kapható a következő aradi üzletekben: Brunner Béla Szabadságtér, Szuppi Gyula keztűsnél, Berta Testvéreknél az aradi czipeszek szövetkezetében, Buchsbaum és Társa czipőüzletében, Fabián Sándor egyenruha szabónál Varjassy József utca 2., Fischer Simonnál. Fentnevezett üzletekben kielégítő utasításokkal. Vidéki megrendelések pontosan eszközölnének. Ár: 1 db 6 kor.

Mayory Sándor ARAD, Flórián-utca 10.

Orvosi laboratoriumunkhoz

a mélyen tisztelt közönség számos esetben az iránt intéz kérdést, hogy mikor célszerű és szükséges a vizeletet és köpetet megvizsgáltatni.

E tekintetben van szerencsénk a következő felvilágosításokkal szolgálni:

1. Igen sok betegség, pl. a cukorvizelés, a vesegyulladások, lappangva fejlődnek, az ember még nem is tud róla, semmiféle külső tünetét nem észleli a bajnak, de a vizeletben már a cukor vagy fehérje kimutatható, ezért mindenki jól teszi, ha évente egyszer-kétszer tájékoztató vizsgálatot végeztet.

2. A fertőző betegségekben, a minők a vérheny, a diphteria, a kanyaró, a himlő, a typhus, vesegyulladások csatlakoznak, s azért az ilyen betegségek lefolyása alatt is gyakran vizsgálendő a vizelet.

3. A kifejlődött vesegyulladásnál vagy cukor vizelésnél, a vizelet vizsgálata, a cukor és fehérje mennyiségének meghatározása sürűn ismétlendő, mert csak így lehet a betegség javulását vagy rosszabodását biztosan ellenőrizni.

4. Hólyaghurutnál, a mikor a vizelet zavaros, a vizelet vizsgálata mulhatatlanul szükséges.

5. Gonorrhoeánál, a vizeletben uszkáló szálaknak vagy váladéknak vizsgálata, különösen matrimonium kötés előtt rendkívül fontos.

6. A köpés vizsgálata minden oly esetben szükséges, ha az ember tartósabban köhög, sárgás zöldet, vagy véreset köp.

Az idejekorán megejtett vizsgálat igen sokszor becses felvilágosítást nyújt. Kiváló tisztelettel: 3881

FÖLDES KELEMEN orvosi laboratoriuma Aradon. Vezető: dr. Pogay István közkórházi főorvos, kir. törvényszéki orvos.

Ne csak olvassa

hanem tegyen kísérletet a régen bevált orvosi

Steckenperd Liliom-tejszappannal

Bergmann és Társa cég gyártmánya. Dresden és Elba melletti Teschenben. Az előlt Bergmann-féle Liliom-tejszappan (a két törpe védjeggyel) amely mentesíti az arcot a nyári pattanásoktól és gyönyörű fehér és finom színt ad az arcnak.

Darabonként 80 fillért kaphatók a következő gyógyszertárakban:

- Hajós Árpád,
- Rozsnyai Mátya, 1062
- Földes Kelemen és
- Vojtek és Weisz drogueriájában.

1906. évi budapesti kiállítások-levéllel kitüntetve.

Nádor Tódor

parketta, mozaik, fénymáz és pormentesítő más készítő (Saját ház.) 1301

Ajánlja saját találmányu évek óta használatban levő kitűnőnek bizonyult **parketta fénymázat**, mely szép és tartós színe mellett olcsósága és könnyű kezelhetősége miatt ki. A tisztelt közönség figyelmét felhívja, fénymáz használata előtt szívesen ad mindenkinek utasítást a kezelésre nézve. Parketták beeresztését a legjutányosabban elvállalja úgy helyben mint vidéken. Egyszeri próba mindenkit meggyőz, hogy ne a külföldi rossz fénymázokat használjuk padlók beeresztésére, hanem aradi gyártmány, a Nádor Tódor-féle találmány a legjobb. A Nádor-féle parkett fénymáz bolli ára 2 korona 80 fillér. Ismétlődő kedvezményben részesülnek. Hozzávaló kitűnő kefék a legolcsóbb áron kaphatók. Kezelést személyesen bemutatom teljesen díjmentesen úgy helyben mint vidéken.

SZALLASY ALADÁR

harisnya-kötődője

Arad, Forray-utca (Kristyóry-ház)

Elfogad mindennemű

harisnyák kötését és fejelését, valamint 501

kestyűk, kamáslik, alsósoknyák, alsóingek és minden e szakmába vágó javításokat.

Női és férfi fejelés 50 fillértől 60—70 fillérig, gyerek harisnya 40—50 fillérig, női harisnya új 80 fillértől egész 1 kor. 40 fillérig, férfi harisnya 60 fillértől 1 kor. 20 fillérig.

Magamat a t. közönség szíves figyelmébe ajánlva és becses pártfogását kérve, maradtam

kiv. tisztelettel SZALLASY ALADÁR

866—1906. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külvárosi utak megkavicsolási munkálatainak elvállalása iránt folyó évi július hó 23-án d. e. 10 óráig árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 8042 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtés-n részt venni szobell és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szabványi árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok uránál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906. évi július hó 5-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k. Ajjegyző.

Feltűnő újdonság!
DELICE || Minden hirdetés felesleges, a conanyzo
 egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.
 legjobb valódi franciaia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

**Tégla,
Cserép**

legkedvezőbbben kapható

Pollak Sándor

lértemesze téglyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

Városi telefon 206—255.

Gyári . 515.

Rendelések felvételnek Karolina-u.
7. sz. Irodában, vagy Rákóczy-u.
28. sz. lakásomon. A téglát vám
és fuvarmentesen saját igálmal
házhoz szállítom. — A gyárba sa-
ját új műtsem vezet. 84

2085—906. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város közön-
ségénél megüresedett építészeti
felügyelői állásra ezennel pályá-
zatot hirdetek.

Az állás évi 1800 korona törzs-
fizetés, 360 korona lakbér és a
esaternázási fűtőház ellenőrzéséért
járó 100 korona tiszteletdíjjal van
javalmazva.

A pályázónak Arad szab. kir.
város hatósági szervezetének 44.
§. 5. pontja alapján az építészeti
terén gyakorlati ismeretekkel és
a fogalmazásban jártassággal kell
bírnia.

Az állás betöltésénél a már
szolgálatban álló városi alkalma-
zottak amennyiben a fenti követel-
ménynek megfelelni képesek, —
előnyben részesülnek.

Felhívom mindazokat kik ezen
állást elnyerni óhajtják, miszerint
kellőképen felszerelt pályázati kér-
vényüket hozzám 7. évi július hó
15-ig bemutatassák.

Aradon, 1906. év július 25.

Institóris,
kir. tanácsos,
polgármester.

13176—1906. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönsége
része 8 darab automobill omnibi-
bus szállítással nézve az alábbi ki-
tűntetett feltételek mellett pályá-
zatot hirdetünk azzal, hogy a pá-
lyázatra vonatkozó ajánlatok lezár-
tan legkésőbbben 1906. évi július
30-ik napjának déli 12 órájáig a
polgármesterhez nyújthatók be.

1. Az automobil omnibusok 18
—24 ülésűek legyenek és legalább
20 lóerővel bírjanak.

2. A kocsi hűtése teljes meg-
terhelhetőség és 18 km. sebességre
mellett megfelelő legyen.

3. A benzín fogyasztás 715 faj-
súlyu benzín mellett lóerőnként és
óránként 450 grammnál több nem
lehet.

4. A gépnek előre legalább há-
romféle, hátra 1 féle sebességre
alkalmas áttétellel kell bírnia.

5. Az első kerék talpa egy, a
hátsók 2 tömött gummi karikával
látandók el.

6. A kocsi teteje olyképp rende-
zendő be, hogy arra kézi podgyász
feltehető legyen és elől hátul féltre
billenthető letre alkalmazandó.

7. A hajtó tengelyek és szele-
pek továbbá a sebességet átvevő
fogaskerekek 25% Chrom-Nickel
aczelből készítenők, a mely anyag
szilárdságának négyzet milliméte-
renként legalább 80 kigr. kell
hogy legyen.

8. Szállító minden gépkat-
részért egy évi jótállást vállal, e
köteles az ezen idő alatt előforduló
mindazon hiányokat, a melyek az
anyag vagy a munka rosszaságá-
ból keletkeztek, díjtalanul és ha-
ladék nélkül pótolni.

9. Szállítási határidő 1907. fe-
bruár 1.

10. A gyújtás elektromagneti-
kus legyen.

11. A város közönsége fön-
tartja magának a jogot, hogy a gé-
peket munkaközben megsemmi-
tethesse.

12. Szállító gépgyáros kötelezi
magát, hogy az automobillok meg-
indítására egy megbízható szak-
értőt küld Aradra a város költségé-
re és hogy a város által kikül-
dendő két gépész a gépek szer-
kezetének alapos megismertetése
és kezelésére kitanítja.

Arad, 1906. évi június hó 30.

A városi tanács.

Pfeiffer Sándor

vizsgázott kőműves mester, építész
vállalkozó

Arad, Török Gábor-utca 2. sz.

Elvállalok az építészeti terén
előforduló mindennemű

ÉPÍTÉST,

valamint ócska épületek jókarban
tartását. A legmagasabb kölcsönt
új építésre kieszközlök. Tervező-
eket a legmodernebb stílusban, va-
lamint költségszámításokat kívá-
natra díjmentesen készítek.

Tisztelettel

Pfeiffer Sándor.

1348

Egy jó házból való

fiu

tanoncznak

felvétetik.

Weiszberger Sámuel utóda,

Garahonez.

1081

15698—1900. sz.

Hirdetmény.

Köztudomásra hozzuk, hogy a
borítaladó és fogyasztási vonal tör-
vény megállapítására vonatkozó
utasítás értelmében a vidékről a
borszállítás csak 15 nappal és pe-
dig április hónaptól szeptember
hónap végeig reggel 5 órától este
9 óráig a többi hónapokban pedig
reggel 7 órától este 7 óráig esz-
közlendő.

Arad, 1906. évi június hó 30-án.

A városi tanács.

Szálloda eladás.

Nagy vidéki városban egy 9 ven-
dégzobás kávéház, vendéglő és
verandából álló szálloda 6500 frtért
eladó; fele azonnal, másik fele 50
frtos havi részletekben fizetendő.
Forgalom 24000 frt, bér 700 frt.
Határozottan jó üzlet. — Ezenkívül
kisebb-nagyoba szállodák, vendéglők,
fűszer- és rőfősüzletek eladásra és
vételre elő vannak jegyezve.

Oberländer Ferencz,
Temesvár-Józsefváros, Kossuth u. 28
Telefon 745.

Mindennemű üzletberendezések vétel-
nek és eladatnak. 1746

Hölgyeim!

Üzletemet a Deák Ferencz-utca
30-ik szám alól

ugyanaz utcában a másik ot-
dalon a 2-ik szám alá

Vass-szálloda mellett levő házba

helyeztem.

Kérném a n. 6. hölgyközönség
bizalmát továbbra is. Nálam ké-
szülnek divatos fűzők, mell-tartók,
has-szorítók, egyenes tartók. Vi-
dékiek kérjenek mérték vételi uta-
sítást. 1056

Tisztelettel

Pilcz Irma, Arad.

Csak 2 korona!

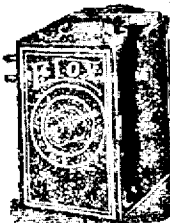
„MESSZELÁTÓ.”

Igen olcsó találmány, minden szobára erőtel-
es. Ezen messzelátóval néhány órára fekvő
tárgyak tisztán láthatók. 1045

1 db. 2 kor. 3 db. 5 kor. 50 db.
utánvét mellett.

6 koronáért
egy teljesen felszerelt
fényképező készüléket

szállítok. Képnagyság
5x7. Elegans fadóbor-
ban. Bárki előkészítéssel
nélkül fényképezhet. A
készülék teljesen fel-
szerelve használati ut-
sítással együtt kúdotik.
Utánvét mellett.

Bráza V.

Magyar kir. állami tisztviselői szállója
Bécs, V/2, Diel ut 34/61.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel, tiszt
és ment káros alkatrészekből.

Jótállás: 2.5000 koronát fizet Schicht György cég
Aussigban bárkinek, a ki bebonyítja, hogy
szappana a „Schicht” névvel, valamely káros keveréket tartalmaz

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy kulcsszappant)

használjuk

kiváló hatásu tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, ugymint:

saját használatra,
minden ruhaneműnél

68

3091. I

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

Csak az eredeti

PLEVA-MOTOR

és lekomobil, nyersolaj, benzín- és szivégázüzemre, biztosítja a legolcsóbb
hajtóerőt a malomban és gazdaságban.

Szerkesztő egyszerű, szilárd és tökéletes, bárki kezelheti, tartósabb a gőz-
gépénél. A nyers olaj üzemi pénzügyi (finánc) ellenőrzés nincs.

Mindenféle

Motorok

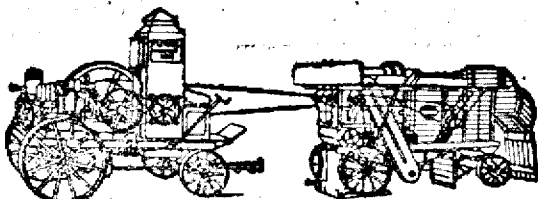
megtekinthetők üzemben.
Árjegyzék, költségvetés és
egyéb felvilágosítás díjmentes

Cím:

DÉNES B.

motorspecialista, BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 15.

8763

APRÓ HIRDETÉSEK.

Reklámhirdetéseket teljesen ingyen adunk kiadónk hivatalában.
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Tudakozódásait kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Hirdetéseket felvételnek a kiadónk hivatalában.
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Az apró hirdetések előre fizetendők!

Eszen rovásban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vasnapiakban botóbból 3 fillér. — Csalókat kereső vagy csalóknak ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezési lapok 50-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk eláruló helyein.

A KINŐK

ismerettség híján

háztartásra, nevelésre, újságíróra, könyvelésre, segédre, lapásra, gazdaságra, kocsisra, vécselelőre, kerésszere, kocsisnőre, gazdasszonyra, szobalányra, házi- vagy irodasszolgára, pénzeszedőre, házmesterre, stb.-re van szüksége

AKI

eladni kíván

butort, szőnyegét, bőrt, gyümölcsöt, gabonát, fűzet, műhelyt, lakást stb.; vagy

AKI

kérvebeadni kíván

híreket, hazai vadászterületeket, halászatot, telket, kocsit, lovat.

AKI

mindenestét vétel vagy bérbevételei szándékával keresi;

AKI

valamilyen állást betölteni kíván: legbiztosabban ér színt, ha az

„ARADI KOZLONY“
kis hirdetési rovatát használja.

Az Andrássy-tér 9. sz.

alatti házban két 2 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a házfelügyelőnél. 1729

Sisztraktár

kittűnő kemenczével a megye egy jó forgalmu városában, a legforgalmasabb helyen, elszámolásra vagy véglegesen azonnal átadható. Ajánlatok „S” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1718

Egy jó házból való fiu

tanoncznak felvétetik teljes ellátással Berger Ignác szobafestő mesternél, Vingán. 1756

Mindazok,

kik Farkas Strelcher zálogháztulajdonos embertelen bánásmódjában részesültek irjanak „Basáskodás” jelige alatt Arad, főpostára. 1734

Radnai-ut 13. sz. ház,

szemben a villanyteleppel, melyben alkalmas üzlethelyiség és több jövedelmező lakás van, örök áron eladó. Bővebbet ugyanott. 1770

Női ruhakészítési műtermemben

ügyes fűzőleányok és egy tanulóleány felvétetik. Kotsis Ferencné Bocskay-tér 3. szám I. emelet.

Egy ácssegéd

felvétetik. Bővebbet az „Aradi nyomda részvénytársaság” kiadóhivatalában.

Egy szatócsüzlet

tőzsdével és koriátlan italméréssel, esetleg házzal együtt elköltözés miatt azonnal eladó. Cím a kiadóban. 1755

Egy jó forgalmu fodrászüzlet

elutazás miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1761

Egy jó házból való fiu

tanulónak felvétetik Färber Lajos és Testvérénél. 1766

Gazdasszony,

illetve másod gazdasszony, aki a háztartás minden ágában, különösen a főzésben jártas, jó családból való, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat ezen lap kiadóhivatala „Magbízható” jelige mellett továbbít. 1719

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingyuz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 285

Czipészek

részére egy jó karban lévő balkaros gép eladó 60 frtért. Cím a kiadóhivatalban. 1758

Eladó

1 csinos használt Wertheim-Cassa, 1 csinosabb íróasztal, esetleg nagygyal cserőiek. Bildhauer Lajos, Orczy-utca 19. 1777

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199. szám. 1128

Eladó.

Egy teljesen jó karban lévő, 6 faültől és 1 kis díványból álló garnitúra eladó. — Cím a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsönháza, Aradon. 264

Gyakornoknak

intelligensebb fiatalember kerestetik, aki az irodai teendők mellett a raktár kezelésével is meglesz bizva. Kezdő fizetés havi 40-50 kor. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz czimzendők. 1778

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, hogy a gróf Nádasdy-palotában, Forray-utca

Uj

órás és ékszer üzletet nyitottam,

ahol órák és ékszer a legjutányosabb ár mellett kaphatók.

Ugyisint veszek zálogcédulákat, tört aranyat, vagy uj tárgyakra átcserélem. 1771

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Deutsch Izidorné.

Arad szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

1905—1906. kih.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Aradon, 1906. év július hó 29-ik napján fel fogott 1 darab 2¹/₂ hónapos fehérszörű ártány sertés mint gazdátlan jószág folyó évi július hó 9-én d. e. 11 órakor a városháza udvarán tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért eladatni fog.

Arad, 1906. évi július hó 7-én.
Rendőrkapitányi hivatal.

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram tulhalmozottsága, valamint az előhaladott idény miatt, **nap- és esőernyőimet** minden elfogadható áron bocsátom a mélyen tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők behuzását és javítását 1-2 óra alatt a legjobb kivitelben és jutányos áron eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh J. és Jársa mellett.

Nevelő-intézet

Szegeden, a „**Deák Otthon**” mint internátus, ahol keresk, isk., polgári, gimnáziumi, reáliskolai és elemi iskolai tanulók vétetnek fel. Az ellátás kétféle, u. m. évi **500 és 300 koronás**, a felvétel egész évre szól. — Felvétel iránti kérvények **július hó 31-ig Bohn Károly igazgató-tulajdonoshoz** czimzendők és küldendők. Prospektust kérő levélhez **20 filléres bélyeg** melléklendő. 1769

NIGA JÁNOS

műépítész irodája

ARAD, JÓZSEF FŐHERCEG-UT I. SZ.
(a városházával szemben.)

Elfogad a magas építés körébe tartozó és mindennemű

irodai munkálatot,

um. tervek, tervzetek, költségjegyzékek elkészítését, művezetés, elszámolás, felülvizsgálat végzését.

Építészeti és mérnöki ügyekben felvilágosítással szolgál.

Vázlatterveket

díjmentesen küld

Benoid-gáz a legolcsóbb villágítás

1591

kastélyok villák, uradalmak, szanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kaszárnyák, templomok, iskolák, községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

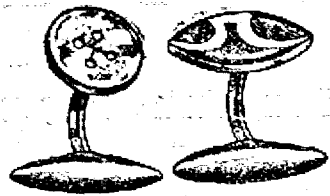
ARAD, Pécskaí-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

Alapított 1860.

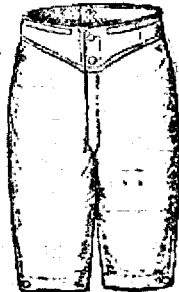
Legdivatosabb

Kézelő-gombok

pompás választék párja

Kor. 1.-. 699

Nyári idényre színes rövid alsónadrágok darabja K. 1.50, 2 és 2.80.

MÜNZEL

uri divat üzlete

A R A D.

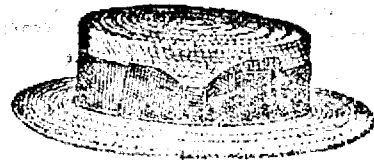
Legerősebb kötésű nyári

h a r i s n y á k.

3 pár barna vagy szürke szín Kor. 1.44
3 pár divat csikos „ 1.80
3 pár selyem utaztat „ 2.-

Állami távbeszélő 213.

Szalma és Panama kalapok

legdivatosabb formákban remek választékban kaphatók.

Kalap-ujdonságaim megtekinthetők minden vásárlási kötelezettség nélkül.

SCHAEER EDE

1574

BETON-ÉPÍTÉSI ÉS ASZFALTIPAR VÁLLALATA

ARAD, Szabadság-tér 10. szám.

Vállalkozik: granitto terazzo, beton- és aszfalt burkolatok, csatornázások, vasbeton-födémek, víztartányok, gépalapzatok, átereszek, tűzbiztos vasvázás beton-építkezések, nedves lakások szárazzá tételére, cement- és műkö munkálatok elkészítésére.

Czement és mosaiklap, cementcső, járda burkolati lap, gipsztábla.

Czement eladás kicsinyben és nagyban.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az **Andrássy-tér 20. szám** alatt létezett

divatáruházamat
Andrássy-tér 16. sz. alá

Szabó Albert ur házába [volt Gebhart-féle házba]

helyeztem át.

Divatáruházamat teljesen új árukkal szereltem fel és azokat a legjutányosabb árakon hozom forgalomba.

Olcsó árak és nagy választék!

Nyári mosó ujdonságokban u. m.: színes zophirek a legremekesebb mintákban. Delen, battist és mosó voilok.

Angol vásznak ruhára minden színben 1344

Ujdonság: Fehér és ecru vászon blousokban.

Különlegességek: Blous és juponokban.

SINGER SÁNDOR divatáruháza

Arad, Andrássy-tér 16.

A Nádor-szállodával szemben.